

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин
імені Артура Голікова

Кваліфікаційна робота магістра

**на тему: «ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ
ІНВЕСТИЦІЙ ДО КРАЇН АСЕАН (НА ПРИКЛАДІ СІНГАПУРУ,
РЕСПУБЛІКИ ІНДОНЕЗІЇ, МАЛАЙЗІЇ, ТАЇЛАНДУ ТА В'ЄТНАМУ)»**

Виконала:
студентка 2 курсу, групи УО-61
спеціальності «Міжнародні економічні
відносини»
освітньої програми «Міжнародні економічні
відносини»
другого (магістерського)
рівня вищої освіти

Подобна Д.О.

Керівник: к.е.н., доц. Макаrchук К.О.
Рецензент:

Харків–2023 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин імені
Артура Голікова
Надія Казакова

« ____ » _____ 2023 року

ЗАВДАННЯ
НАДИПЛОМНУРОБОТУ

Подобної Дар'ї Олександріни

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи «Особливості залучення прямих іноземних інвестицій до країн АСЕАН (на прикладі Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму)»

Керівник роботи: Макарчук К.О., к.е.н.

Затверджені наказом по університету від 03.02.2023 року №4002-5/248

2. Строк подання студентом роботи 01.12.2023р.

3. Перелік питань, які потрібно розробити: Розглянути сутність, поняття та класифікацію прямих іноземних інвестицій; проаналізувати наслідки залучення прямих іноземних інвестицій до країн; систематизувати методичні підходи до дослідження прямого іноземного інвестування; дослідити інвестиційний клімат країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму); проаналізувати динаміку притоку прямих іноземних інвестицій до Сінгапуру, Малайзії та Таїланду; розглянути тенденції надходження ПІІ до Республіки Індонезії та В'єтнаму; оцінити вплив притоку ПІІ на економічний розвиток країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму); визначити шляхи покращення умов залучення ПІІ до країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму).

4. План роботи

№з/п	Назва етапів роботи
1	Розділ 1. Теоретико-методичні засади дослідження сутності прямих іноземних інвестицій
2	Розділ 2. Сучасний стан притоку прямих іноземних інвестицій до країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезія, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму)
3	Розділ 3. Перспективи залучення прямих іноземних інвестицій до країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезія, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму)

1. Дата видачі завдання 01.12.2022 р.

Студент Д.О. Подобна
(підпис) (ініціали, прізвище)

Керівник роботи К.О. Макарчук
(підпис) (ініціали, прізвище)

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1. Теоретико-методичні засади дослідження сутності прямих іноземних інвестицій	8
1.1. Теоретичне дослідження сутності, поняття та класифікації прямих іноземних інвестицій	8
1.2. Наслідки залучення прямих іноземних інвестицій до країн	15
1.3. Методичні підходи до дослідження прямого іноземного інвестування	20
Висновки до першого розділу	21
Розділ 2. Сучасний стан притоку прямих іноземних інвестицій до країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму)	23
2.1. Інвестиційний клімат країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму)	23
2.2. Динаміка притоку прямих іноземних інвестицій до Сінгапуру, Малайзії та Таїланду	32
2.3. Тенденції надходження прямих іноземних інвестицій до Республіки Індонезії та В'єтнаму	40
Висновки до другого розділу	47
Розділ 3. Перспективи залучення прямих іноземних інвестицій до країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму)	49
3.1. Оцінка впливу притоку прямих іноземних інвестицій на економічний розвиток країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму)	49
3.2. Шляхи покращення умов залучення ПІІ до країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезія, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму)	57
Висновки до третього розділу	70
Висновки	72
Список використаних джерел	77

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасному світі прямі іноземні інвестиції займають велику роль у розвитку країн світу. Багато країн у світі отримують надходження ПІІ до своїх економік реформуючи державну політику яка направлена на заохочення іноземних інвесторів. Відкритість країни до іноземних інвестицій спонукає іноземних інвесторів розглянути її як країну – реципієнта. Надходження прямих іноземних інвестицій до країни-отримувача відкриває можливість отримання новітніх технологій, покращення економічного становища, розширення ринки збуту продукції, збільшення експорту товарів та отримання прибутку, надання робочих місць та ін.

Країни АСЕАН (на приклад Сінгапур, Малайзія, Республіка Індонезія, Таїланд та В'єтнам) характеризуються високим економічним потенціалом та залучення ПІІ сприяє економічному розвитку країн та регіону. Залучення ПІІ допомагає країнам АСЕАН інтегруватися в глобальні ланцюги виробництва та розширювати експортно-імпортні можливості. Прямі іноземні інвестиції використовуються для розвитку інфраструктури в країнах АСЕАН, що сприяє підвищенню ефективності економічних процесів. Залучення Надходження до країн АСЕАН відкриває можливості отримати новітні технології, та впливають на розвиток інновацій в регіоні, що є ключовим елементом конкурентоспроможності країни.

Ступінь вивчення проблеми. Теоретичні основи дослідження прямих іноземних інвестицій досліджували зарубіжні та вітчизняні науковці, а саме: Голіков А.П., Довгаль О.А., Крисоватий А.І., Зварич Р.Є., Матюшенко І.Ю., Короленко Н.В, Біла Д.В., Макогін З.Я., Tkalenko S., Derii Zh та інші.

Метою дослідження є визначити особливості залучення прямих іноземних інвестицій до країн АСЕАН (на прикладі Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, В'єтнаму та Таїланду).

Відповідно до мети дослідження визначено наступні завдання:

- Розглянути сутність, поняття та класифікацію прямих іноземних інвестицій;
- проаналізувати наслідки залучення прямих іноземних інвестицій до країн;
- систематизувати методичні підходи до дослідження прямого іноземного інвестування;
- дослідити інвестиційний клімат країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму);
- проаналізувати динаміку притоку прямих іноземних інвестицій до Сінгапуру, Малайзії та Таїланду;
- розглянути тенденції надходження ПІІ до Республіки Індонезії та В'єтнаму;
- оцінити вплив притоку ПІІ на економічний розвиток країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму);
- визначити шляхи покращення умов залучення ПІІ до країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму).

Об'єктом дослідження є процес дослідження сутності прямих іноземних інвестицій.

Предметом дослідження є особливості, сучасний стан та перспективи залучення ПІІ до країн АСЕАН (на прикладі Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму).

При написанні кваліфікаційної роботи магістра було використано історично-логічний та метод порівняльного аналізу, аналізу та синтезу. Метод системного підходу було використано при написанні третього розділу роботи. Аналітичний та статистичний метод використано для визначення місця країн у світових рейтингах та проведені аналізу динаміки надходження прямих іноземних інвестицій до країн. Для визначення впливу притоку прямих іноземних інвестицій на економічний розвиток країн АСЕАН (Сінгапуру,

Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму) було використано економіко-математичні методи.

Інформаційне забезпечення. При написанні кваліфікаційної роботи магістра було використано роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, монографії, підручники, наукові статті, матеріали наукових конференцій, статистичні довідники.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи магістра є праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів у сфері прямого іноземного інвестування, офіційні публікації міжнародних організацій, офіційні статистичні видання, доповіді АСЕАН, офіційна статистика країн АСЕАН, державна служба статистики Сінгапуру, Малайзії, Республіки Індонезії, Малайзії та В'єтнаму, наукові статті, ресурси глобального інформаційного середовища Інтернет.

Апробація матеріалів. Основні положення кваліфікаційної роботи було опубліковано у Матеріалах XVIII науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин» (21 квітня 2023 року) у вигляді тез на тему: «Сучасний стан притоку прямих іноземних інвестицій до Сінгапуру».

Робота складається з вступу, 3 розділів, висновків; містить 83 сторінки тексту, 15 рисунків, 22 таблиці. Список джерел включає 63 використаних джерела.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

1.1. Теоретичне дослідження сутності, поняття та класифікації прямих іноземних інвестицій

Сучасний розвиток країн світу передбачає поглиблення інтернаціоналізації виробництва, тісної співпраці між країнами, обмін товарами та послугами, технологіями, рухом капіталу та ін. відкритість країн до світової співпраці відкриває можливості отримання іноземних інвестицій від інвесторів. Для економічного розвитку країн та співробітництва країни залучають іноземні інвестиції у вигляді прямих іноземних інвестицій (ПІІ).

Організація економічного співробітництва та розвитку визначає, що прямі іноземні інвестиції - це категорія транскордонних інвестицій, у яких інвестор-резидент однієї економіки встановлює тривалий інтерес і значний ступінь впливу на підприємство-резидент іншої економіки [1].

Володіння 10% або більше відсотками надає право голосу на підприємстві інвестору. ПІІ є ключовим елементом міжнародної економічної інтеграції, оскільки вони створюють стабільні та довготривалі зв'язки між економіками. ПІІ є важливим каналом для передачі технологій між країнами, сприяють міжнародній торгівлі через доступ до зовнішніх ринків і можуть бути важливим засобом економічного розвитку [1].

Існує багато досліджень, які підтверджують переваги прямих іноземних інвестицій для економіки приймаючої країни. Основними перевагами які передбачають ПІІ - це передача технологій вітчизняним компаніям для подальшого технологічного сучасного розвитку, передача знань, підвищення продуктивності робочої сили та зменшення безробіття, збільшення експорту завдяки виправленню конкурентних характеристик компаній можна зарахувати

до найбільш помітних змін у вітчизняній економіці завдяки збільшенню присутності прямих іноземних інвестицій. Фінансові аспекти внутрішнього платіжного балансу, які негативно впливають на прямі іноземні інвестиції, включають фінансування зовнішнього дефіциту поточного рахунку в результаті зменшення капітальних витрат і збільшення експорту, результатів, що не створюють боргу, а також збільшення доходу від імені загального капіталу та продукту трансакцій і підвищення економічної активності [2].

Іноземні інвестори використовують урядові програми країн, які спрямовані на залучення прямих іноземних інвестицій надаючи пільгові умови та різні поступки [2].

У багатьох наукових дослідженнях вчені відзначають, що прямі іноземні інвестиції були невід'ємною частиною процесу глобалізації міжнародної економіки в останні десятиліття. В умовах, коли країні бракує капіталу, залучення іноземних інвестицій є стратегічним кроком. У таблиці 1.1. представимо визначення поняття «прямі іноземні інвестиції».

Таблиця 1.1.

Визначення поняття «прямі іноземні інвестиції»

Автори	Поняття
Макогін З.Я.	Капіталовкладення в іноземні підприємства, які забезпечують контроль над об'єктом розміщення капіталу і відповідний дохід.
Задоя А.О.	Вкладення капіталу з метою сприяння отриманню підприємницького прибутку (доходу), зумовлені довгостроковим економічним інтересом і забезпечують певний контроль інвестора над об'єктом інвестування.
Крисоватий А.І., Зварич Р.Є.	Форма участі іноземного капіталу в реалізації інвестиційних проектів на території країни-реципієнта інвестицій, яка характеризується активною участю інвестора (або його представників) в діяльності організації
Короленко Н.В., Біла Д.В.	Укладення капіталу резидентом однієї країни у реальні активи іншої з метою набуття тривалого економічного інтересу, а саме довгострокове володіння та контролю над об'єктом інвестування з метою одержання прибутку

Продовження таблиці 1.1.

Довгаль О.А., Голіков А.П.	Вкладення капіталу з метою сприяння отриманню прибутку (доходу) та вкладання, що зумовлені довгостроковим економічним інтересом і забезпечують контроль інвестора над об'єктом інвестування, а також усі внутрішньокорпоративні перекази капіталу у формі кредитів і позик між прямим інвестором і філіями, дочірніми та асоційованими компаніями
-------------------------------	---

Джерело: систематизовано автором за матеріалом [3,4,5,6]

Також економічні теорії стверджують, що для економічного зростання країна повинна накопичити необхідну і достатню кількість інвестицій. Всім країнам необхідно накопичувати внутрішній і залучати (акумулювати) іноземний капітал, але все ж таки необхідно залучати іноземні інвестиції до економіки країн. Якщо країна сама не може створити внутрішні заощадження, вона має бути достатньо інвестиційно привабливою для цього та переконати іноземних інвесторів інвестувати саме в цю країну [7].

У дослідженнях сутності, мотивів, які лежать в основі прямих іноземних інвестицій є багато теоретичних праць які були розроблені науковцями Дж. Даннінгом, С. Хаймером, Р. Верноном та ін.

Одним з зарубіжних науковців, що займався дослідженням був Р. Вернон. Він запропонував Теорія виробничого циклу у 1966 році, яка була використана для пояснення певних типів прямих іноземних інвестицій, здійснених американськими компаніями в Західній Європі після Другої Світової війни в обробній промисловості [8].

Р. Вернон вважає, що існує чотири стадії виробничого циклу: інновації, зростання, зрілість і занепад. На першому етапі транснаціональні компанії створюють нові інноваційні продукти для місцевого споживання та експортують надлишки щоб обслуговувати також зовнішні ринки. За теорією виробничого циклу, після Другої світової війни в Європі зріс попит на

вироблені продукти, схожі на вироблені в США. Таким чином, американські фірми почали експортувати, маючи свої технологічні переваги перед міжнародними конкурентами.

Таким чином, європейські фірми почали імітувати американську продукцію США. Цією теорією вдалося пояснити певні типи інвестицій у Західну Європу компаній США у 1950-1970 рр. [8].

Теорія інтерналізації намагалася пояснити зростання транснаціональних компаній та їх мотивацію для вкладання прямих іноземних інвестицій. Теорія була розроблена Р. Бакклі (1976 р.), М. Кассоном (1981 р.). Спочатку теорія була заснована Коузом у 1937 році в національному контексті та Хаймером у 1976 році в міжнародному контексті. У своїй докторській дисертації Хаймер виділив дві основні детермінанти ПІІ: усунення конкуренції та переваги якими володіють деякі фірми в певній діяльності [8].

Теорія інтерналізації бачить головне завдання прямих іноземних інвестицій у тому, що вони можуть стати важливим джерелом залучення та впровадження сучасних технологій в економіку країни перебування. Так країни, які хочуть залучити прямі іноземні інвестиції, повинні впроваджувати політику, яка буде сприяти залученню ПІІ. Значна частина коштів виділяються на дослідження та розробки, з точки зору компанії, це оптимізує прибутковість використання власних активів, обмеження їх руху через мережу власних відділень [8,9].

Базуючись на теорії інтерналізації британський економіст Дж. Даннінг запропонував еклектичну парадигму, яка є економічним і бізнес-методом для аналізу привабливості здійснення прямих іноземних інвестицій. Модель еклектичної парадигми слідує структурі OLI. Структура має три рівні: право власності (О-перевага), розташування (L-перевага) та інтерналізація (І-перевага) [9,10,11].

Еклектична парадигма використовує цілісний підхід до вивчення цілісних відносин і взаємодії різних компонентів бізнесу. Парадигма передбачає

стратегію розширення операцій за рахунок ПП. Мета полягає в тому, щоб визначити, чи забезпечує певний підхід більшу загальну цінність, ніж інші доступні національні чи міжнародні варіанти виробництва товарів чи послуг.

Оскільки підприємства шукають найбільш економічно ефективні варіанти, зберігаючи при цьому якість, вони можуть використовувати еkleктичну парадигму для оцінки будь-якого сценарію, який демонструє потенціал [9,10,11].

Перевагу власності також можна розглядати як конкурентну перевагу, яка отримується із ПП. Власність, у цьому випадку, можна визначити як власність на унікальний і цінний ресурс, який неможливо легко імітувати, що створює конкурентну перевагу перед потенційними іноземними конкурентами [9,10,11].

Внутрішні недоліки або виклики, пов'язані з ПП, з точки зору власності, зосереджуються навколо зобов'язань, пов'язаних з іноземністю, оскільки потенційний інвестор не є місцевим жителем країни, в яку здійснюватимуться ПП. Проблеми можуть включати можливі мовні бар'єри або відсутність знань про тенденції попиту, які є загальними для місцевих споживчих ринків [9,10,11].

Компанії та їхні управлінські команди зазвичай повинні розглядати можливості передачі конкурентної переваги на інші зовнішні ринки, щоб урівноважити згадані вище зобов'язання. Приваблива інвестиція повинна включати помітну економію на масштабі, надійну репутацію, відомий бренд, передові технології тощо [9,10,11].

Перевага розташування. Потенційні країни-господарі бізнесу, які розглядаються для ПП, повинні мати численні конкурентні переваги. Місце розташування – є одне з них. Перевага розташування більшою мірою зосереджена на географічних перевагах приймаючої країни або країн. Прикладом географічної переваги може бути доступ до океану (для морських

перевезень або інших цілей) у порівнянні з країною, що не має виходу до моря [9,10,11].

Інші переваги розташування можуть включати низьку вартість робочої сили та сировини, нижчі податки та інші тарифи, добре навчену робочу силу тощо. Зазвичай для оцінки переваг розташування можна використовувати ромбовидну модель Портера [9,10,11].

Щоб компанії могли вибрати шлях або метод інвестування, які найкраще відповідають їхнім потребам, їхня управлінська команда повинна проаналізувати переваги інтерналізації. Зазвичай їм потрібно обміркувати, чи було б доцільніше доручити діяльність ланцюга створення вартості виконувати на місці своєю командою чи аутсорсингувати її в іншу країну [9,10,11].

Переваги аутсорсингу з різних країн можуть включати менші витрати та кращі навички для виконання діяльності в ланцюжку створення вартості або краще знання місцевих ринків. У такому випадку керівництво може вибрати один із двох варіантів дій. Він може або передати своє виробництво виробнику оригінального обладнання (ОЕМ), або отримати ліцензію на розробку свого продукту незалежній іноземній компанії [9,10,11].

Проте, якщо компанія це робить, вона повинна зберегти контроль над своєю діяльністю та залучити ПІІ. Це можна зробити, починаючи з нуля через інвестиції з нуля, створюючи спільні підприємства з місцевими партнерами або купуючи існуючі місцеві компанії [9,10,11].

Загальний характер інвестування визначається двома ключовими факторами, а саме це час і ризик. Що стосується часу то треба зазначити, що це пов'язано з прибутком. Отримання прибутку може бути послідовним, паралельним, або інтервальним. Стосовно ризику можна зазначити, що кошти вкладаються у певній кількості, але сума прибутку одразу не відома. Існує ризик частково або повністю втратити кошти які було вкладено [5].

Інвестиції які інвестуються в об'єкти підприємницької діяльності класифікуються за різними ознаками (див. рис.1.1)

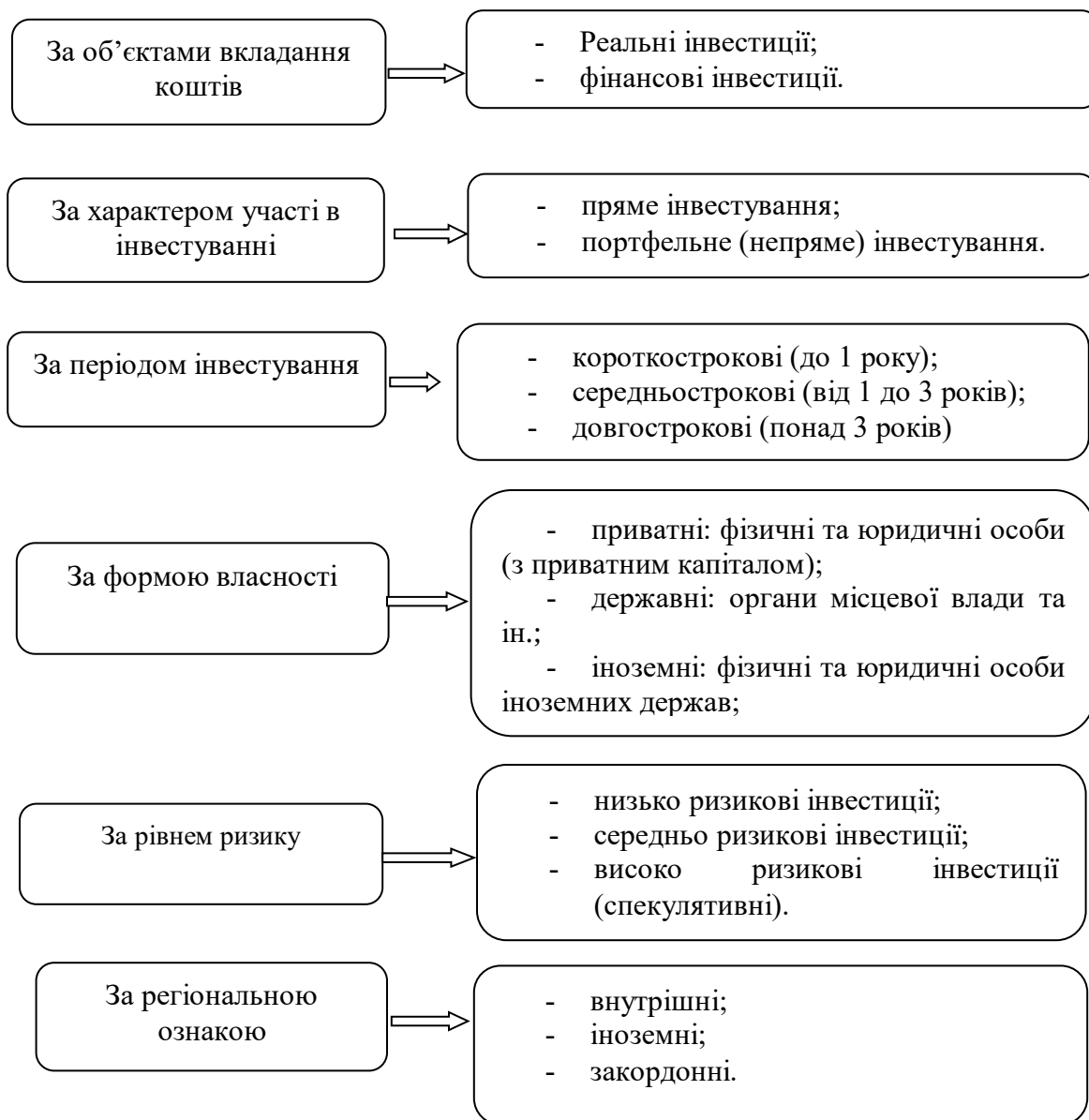

Рис. 1.1. Класифікація ІІІ у підприємницьку діяльність

Джерело: складено автором за матеріалом [5,6]

Щодо класифікації ІІІ слід зазначити, що існує багато запропонованих різновидів інвестицій. Класифікації, більш повно враховують сутнісні характеристики поняття ІІІ, багатогранність їх видів і форм, які розкривають мотивацію, цілі та стимули іноземних інвесторів, це є дуже важливо для

обґрунтування необхідності залучення ПІІ до економіки країни та розроблення ефективної політики їх регулювання [12].

Прямі іноземні інвестиції важливі для світової економіки так і для країн. Залучення ПІІ відкриває багато можливостей для країни яка є країною-реципієнтом. Вкладання іноземних інвестицій яке здійснює компанія, фізична або юридична особа передбачає створення нових підприємств, придбання частки у вже існуючих компаніях, або це створення спільних підприємств разом з місцевими партнерами. Прямі іноземні інвестиції можуть впливати на економіку країни, яка отримує інвестиції, сприяючи розвитку бізнесу, підвищенню рівня зайнятості та розширенню економічної діяльності.

1.2. Наслідки залучення прямих іноземних інвестицій до країн

Залучення прямих іноземних інвестицій країнами відіграє велику роль у сучасному розвитку країни. Рух іноземного капіталу відбувається між інвестором та країною-отримувачем ПІІ. У давні часи у світі існувала практики розвитку країни не залучаючи сторонні фінансові можливості. Протягом вже десятиків років країни, що розвиваються обрали політику відкритості для залучення ПІІ та використання їх для отримання економічних успіхів.

Потік прямих іноземних інвестицій є збільшення балансової вартості чистої вартості інвестицій в одній країні, що належать інвесторам іншої країна, де інвестиції знаходяться під управлінським контролем інвесторів. Більшість цих інвестицій фактично є дочірніми компаніями транснаціональних корпорацій, а інвесторами є їх головні компанії. Виходячи з цього, в основному ПІІ до іншої країни надходять для розширення міжнародної діяльності транснаціональних корпорацій [13].

Найбільший сплеск надходжень прямих іноземних інвестицій, який почався в середині 1980-х років був пов'язан з проявом глобалізації бізнесу, яка відбувалась протягом багатьох років [13].

Надходження прямих іноземних інвестицій до країни відкриває можливості отримання новітніх технологій від розвинених країн. Також існують і негативні моменти, а саме якщо країна проводить протекціоністську торговельну політику тоді іноземний інвестор може потрапити на внутрішній ринок країни тільки за допомогою ПП. Це один з можливих методів на відміну від традиційного експорту товарів у приймаючу країну. Також можливо уряд країни запропонує інвестиційні стимули для інвесторів для того, щоб заохочувати іноземних інвесторів і поповнити валютні резерви, а також для розвитку певних промислових галузей, які потрібно розвивати технологічно для конкурентоспроможності на світовому ринку. Сприяння урядової політики щодо залучення ПП може привести до позитивного ефекту в економічному розвитку [14].

Прямими іноземними інвесторами можуть бути наступні категорії суб'єктів:

- Транснаціональні корпорації, дочірні підприємства та асоційовані підприємства за кордоном. Вони вкладають довгострокові інвестиції у формі надання обладнання, технологій, щоб вийти на нові ринки зі своєю продукцією та отримання природних ресурсів [15].

- Приватні інвестори-підприємці, які ставлять за мету отримати швидкий прибуток. Такі інвестори вкладають інвестиції у малі та середні підприємства, що почнуть після цього швидко розвиватись [15].

- Інституціональні інвестори ще вони мають назву фінансові посередники, до них можна віднести банки, інвестиційні та страхові компанії, міжнародні фінансові організації, наприклад, МАР, МФК та ін. Ці інвестори залучають

кошти через продаж акцій, як правило це короткострокові капіталовкладення, коли купують великі пакети акцій [15].

Основними суб'єктами прямих іноземних інвестицій є транснаціональні корпорації. Вкладання ПІІ до країн дає можливість ТНК використовувати існуючі підприємства у цих країнах для того, щоб виробляти і збувати продукцію, реалізовувати свої технології та товари на міжнародному рівні і тим самим підвищувати свою конкурентоспроможність [15].

Важливим фактором для іноземного інвестора є інвестиційний клімат, який формують сукупність політичних, економічних і соціальних умов. На рис. 1.2 представимо фактори, що формують інвестиційний клімат.

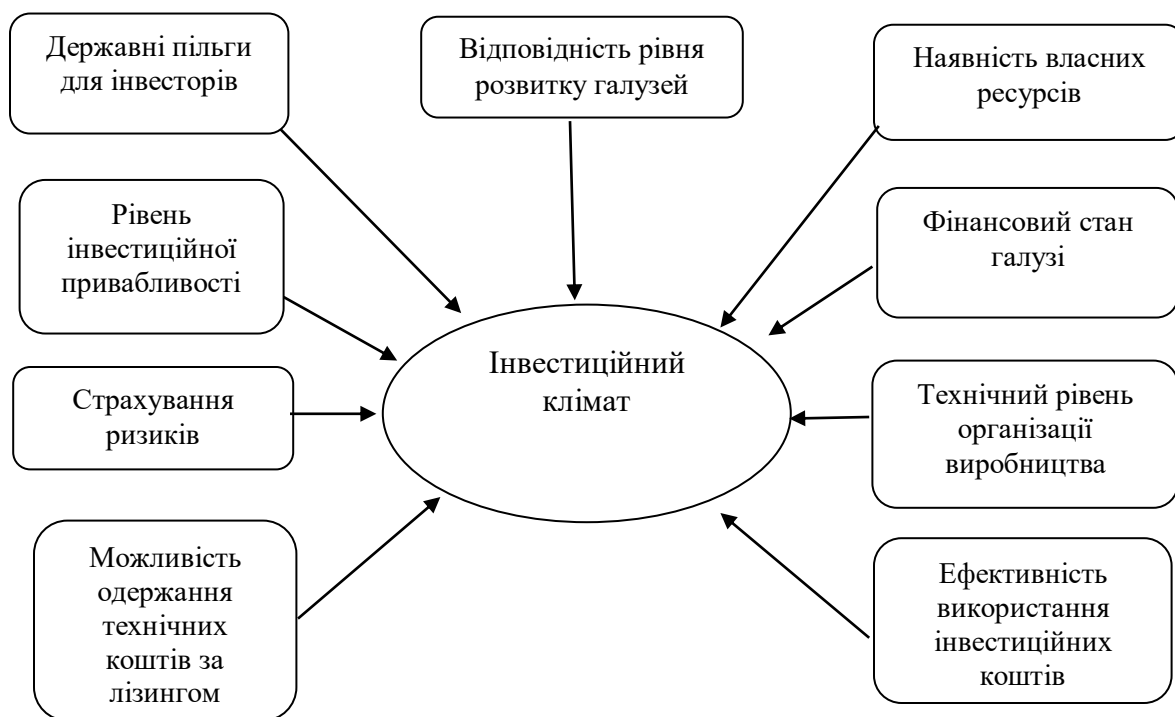

Рис. 1.2. Фактори, що формують інвестиційний клімат

Джерело: складено автором за матеріалом [16]

Стан соціально-економічного розвитку країни характеризує інвестиційну привабливість. Основними факторами, що впливають на соціально-економічний розвиток є економічна та соціальна стабільність у країні, дотримання законів та

правопорядку, рівень розвитку ринкової інфраструктури та фінансових інститутів, сформована та розвинута податкова система, професійний рівень трудових колективів, ємність внутрішнього ринку, конкурентоспроможність існуючих технологічних процесів виробництва для приваблювання іноземного капіталу [16].

Для іноземних інвесторів головним аспектом є вибір об'єкта для прямого іноземного інвестування. Інтереси країни-реципієнта ПІІ або підприємства до якого спрямовуються ПІІ та країни-інвестора та ТНК головне щоб співпадали між собою. Зазначається, що інтереси інвестора іноземного капіталу та отримувача ПІІ приймаючої сторони потрібно щоб співпадали.

Країна-донор ПІІ від іноземного інвестування отримує більше економічних переваг. Це полягає у тому, що вона отримує прибуток, розширення своїх технологій, збільшення виробничих потужностей та ін.

Приток прямих іноземних інвестицій до країни може здійснювати позитивні та негативні наслідки. У таблиці 1.2. представимо наслідки залучення прямих іноземних інвестицій до економіки країни.

Таблиця 1.2

Наслідки залучення прямих іноземних інвестицій до економіки країни

Позитивні	Негативні
Обмін технологіями, ноу-хау, передових методів управління та маркетингу	Зменшення доходів від інвестицій у країні - донора, оскільки прибуток інвестора надходить у країну-резидента
Можливість отримання нових технологій	Можливість створення різних схем для укріплення прибутку через відсутність досконалих законів
Мультиплікативний ефект для всієї економіки шляхом залучення місцевих ресурсів	Активна участь ТНК у правових процесах країни-реципієнта ПІІ

Продовження таблиці 1.2.

Зростання доходів від експорту країни-отримувача	Можливість недотримання або ігнорування екологічного або трудового законодавства країни отримувача ПІІ
Розвиток національної економіки за допомогою вкладання у нові сфери діяльності	Існування ризику впливу на національних виробників з ринку
Залучені ПІІ не впливають на обсяг зовнішнього боргу	Активна експлуатація сировинних ресурсів
	Отримання країною залежності від ПІІ і це може здійснитись при великому об'ємі надходження інвестицій
	Оплата праці нижче ніж світова

Джерело: складено автором за матеріалом [4,17]

Прямі іноземні інвестиції поділяють на горизонтальні, вертикальні та конгломератні.

Горизонтальні інвестиції надають можливість компанії встановлювати той самий тип ділової операції в іноземній країні, що й у своїй країні. Наприклад, якщо компанія постачальник з США купує мережу магазинів мобільних телефонів у Китаї.

Щодо вертикальних ПІІ вони надають можливість бізнесу придбати додатковий бізнес в іншій країні. Наприклад, американський виробник може придбати частку в іноземній компанії, яка постачає йому необхідну сировину.

Конгломератні ПІІ, це коли компанія інвестує в іноземний бізнес, який не пов'язаний з її основною діяльністю. Оскільки компанія-інвестор не має попереднього досвіду в сфері компетенції іноземної компанії, це часто відбувається у формі спільного підприємства [18,19].

Прямі іноземні інвестиції здійснюють вагомий внесок у розвиток економіки країни отримувача. Надходження ПІІ є потужним стимулом для розвитку економіки приймаючої країни та здійснює як позитивні та негативні наслідки. Іноземні інвестиції можуть сприяти створенню нових підприємств,

розширенню існуючих та залученню нових технологій. Вкладення засобів іноземних інвесторів може призвести до збільшення обсягів виробництва та, відповідно, до створення нових робочих місць для місцевого населення.

Отримані ефекти від ПІІ можуть бути різними в залежності від галузей економіки, конкретних умов та політичного укладу країни. Державне регулювання та керування іноземними інвестиціями важливо для максимізації їх позитивного впливу.

1.3. Методичні підходи до дослідження прямого іноземного інвестування

При написанні кваліфікаційної роботи магістра було використано різні методи дослідження. Було використано історично-логічний та метод порівняльного аналізу при дослідженні сутності, поняття та класифікації прямих іноземних інвестицій, а також при дослідженні динаміки та тенденцій залучення ПІІ до країн АСЕАН (Сінгапуру, Малайзії, Таїланду, Республіки Індонезії та В'єтнаму). Для дослідження інвестиційного клімату країн АСЕАН (Сінгапуру, Малайзії, Таїланду, Республіки Індонезії та В'єтнаму) було використано метод аналізу та синтезу. Метод системного підходу було використано для визначення шляхів покращення умов залучення ПІІ до країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму). Аналітичний та статистичний метод використано для визначення місця країн у світових рейтингах, а саме: рейтингу конкурентоспроможності, рейтингу інвестиційної привабливості, рейтингу легкості введення бізнесу та ін.

Для визначення впливу притоку ПІІ на економічний розвиток країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму) було використано нами кореляційно-регресійний аналіз. Цей аналіз дає змогу розв'язати два завдання, а саме: встановити між факторними і результативними

ознаками теоретичну форму зв'язку (регресійний аналіз) та визначити міцність цього зв'язку (кореляційний аналіз) [20].

Основним завданням кореляційно-регресійного аналізу є кількісна оцінка тісноти зв'язку між двома характеристиками у випадку парного зв'язку та між результативною та множинною факторною характеристиками у випадку багатфакторного зв'язку та наданні статистичної оцінки достовірності встановлення відносин [20].

Кореляційно-регресійний аналіз це класичний метод стохастичного моделювання та метод кількісної оцінки взаємозалежності між статистичними ознаками, які характеризує окремі [20].

За своєю методикою кореляційно-регресійний аналіз може передбачати декілька алгоритмів дій:

- кореляція, спрямована на побудову моделей зв'язків;
- регресія для прогнозування подій на основі найпридатнішої для ситуації моделі зв'язків [21.].

Рівняння регресії з параметрами які оцінюються має наступний вигляд:

$$Y = a_0 + a_1x_1 + \dots + a_kx_k \quad (1.1) \quad [21]$$

Для проведення дослідження для того, щоб уникнути великих розрахунків було нами використано пакет «Аналіз даних» у програмі MS Excel.

Висновки до першого розділу

1. Сучасна світова економіка передбачає постійний розвиток країн. Багато факторів впливає на економічний розвиток країн але важливе місце займають прямі іноземні інвестиції. Прямі іноземні інвестиції представляють собою вкладення капіталу або ресурсів однієї країни в активи чи підприємства в іншій країні з метою отримання контролю або значного впливу на управління цими активами чи підприємствами. Прямі іноземні інвестиції є важливим елементом

глобальної економіки, сприяючи міжнародній співпраці та обміну ресурсами та знаннями між країнами.

Прямі іноземні інвестиції класифікуються за різними ознаками, а саме: за об'єктом вкладання, за характером участі в інвестуванні, за періодом інвестування, за формою власності, за рівнем розвитку, за регіональною ознакою.

2. Залучення прямих іноземних інвестицій до країни отримувача має певні наслідки. Залучення ПІІ має сприяти економічному зростанню, розширенню виробництва та створенню нових робочих місць. Іноземні інвестиції надають можливість отримати новітні технології. Іноземні компанії можуть підвищити конкуренцію на внутрішньому ринку, що може привести до покращення якості товарів та послуг. Залучені ПІІ сприяють розвитку інфраструктури країни. Щодо фінансового сектора ПІІ сприяють підтримці фінансової стабільності в країні. За допомогою отриманих новітніх технологій можна отримати розвиток конкурентних галузей економіки. ПІІ можуть сприяти поглибленню зовнішньоекономічних відносин та створенню міжнародного партнерства.

Вплив ПІІ залежить від специфіки країни, обставин та умов, у які вони залучаються. Ефективне управління іноземними інвестиціями та розробка відповідної політики можуть допомогти забезпечити максимально позитивний вплив на розвиток країни-отримувача.

3. Методологічними підходами дослідження прямого іноземного інвестування при написанні кваліфікаційної роботи були: метод системного аналізу, історико-логічний метод, індукції та дедукції, метод синтезу та абстракції, економіко-математичні методи моделювання, метод порівняльного аналізу.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ПРИТОКУ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ДО КРАЇН АСЕАН (СІНГАПУРУ, РЕСПУБЛІКИ ІНДОНЕЗІЇ, ТАЇЛАНДУ ТА В'ЄТНАМУ)

2.1. Інвестиційний клімат країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Таїланду та В'єтнаму)

Сучасна світова система світу передбачає необхідність участі країн світу у міжнародному русі капіталу. Залучення прямих іноземних інвестицій є одним з головних інструментів стимулювання економічного розвитку країн світу. Залучення прямих іноземних інвестицій відбувається за допомогою певних законодавчих заходів на яких базується державна інвестиційна політика. Розробляються інвестиційні стратегії для стимулювання та залучення ПІІ.

Початок переговорів щодо створення Асоціації країн Південно-Східної Азії відбувся 8 серпня 1967 року. П'ять лідерів - міністрів закордонних справ Індонезії, Малайзії, Філіппін, Сінгапуру та Таїланду разом сіли у головній залі будівлі Департаменту закордонних справ у Бангкоку, Таїланд, і підписали документ. На підставі цього документа народилася Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН). АСЕАН стала відкритою для всіх країн Південно-Східної Азії для тісної співпраці у економічній, політичній та ін. сферах [22].

Сьогодні АСЕАН налічує у складі Бруней Даруссалам, Камбоджа, Республіка Індонезія, Лаоська НДР, Малайзія, М'янма, Філіппіни, Сінгапур, Таїланд та В'єтнам [22].

Економічний успіх країн АСЕАН базується на їх здатності інтегрувати у глобальні виробничі ланцюжки та залучати прямі іноземні інвестиції до своїх економік. Для успішного залучення ПІІ до економіки країн АСЕАН треба посилювати торговельну інтеграцію, працювати разом, щоб підтримувати сприятливе інвестиційне середовище для іноземних інвесторів [23].

За своїм економічним, політичним, інституційним та нормативними інструментами ці країни дуже відрізняються. За рівнем економічного розвитку Сінгапур, Республіка Індонезія, Таїланд та В'єтнам мають певні розбіжності. Для кращого уявлення рівня розвитку країн АСЕАН, а саме Сінгапуру, Республіки Індонезії, Тайланду та В'єтнаму представимо на рисунку 2.1. динаміку ВВП у 2018-2022 рр.

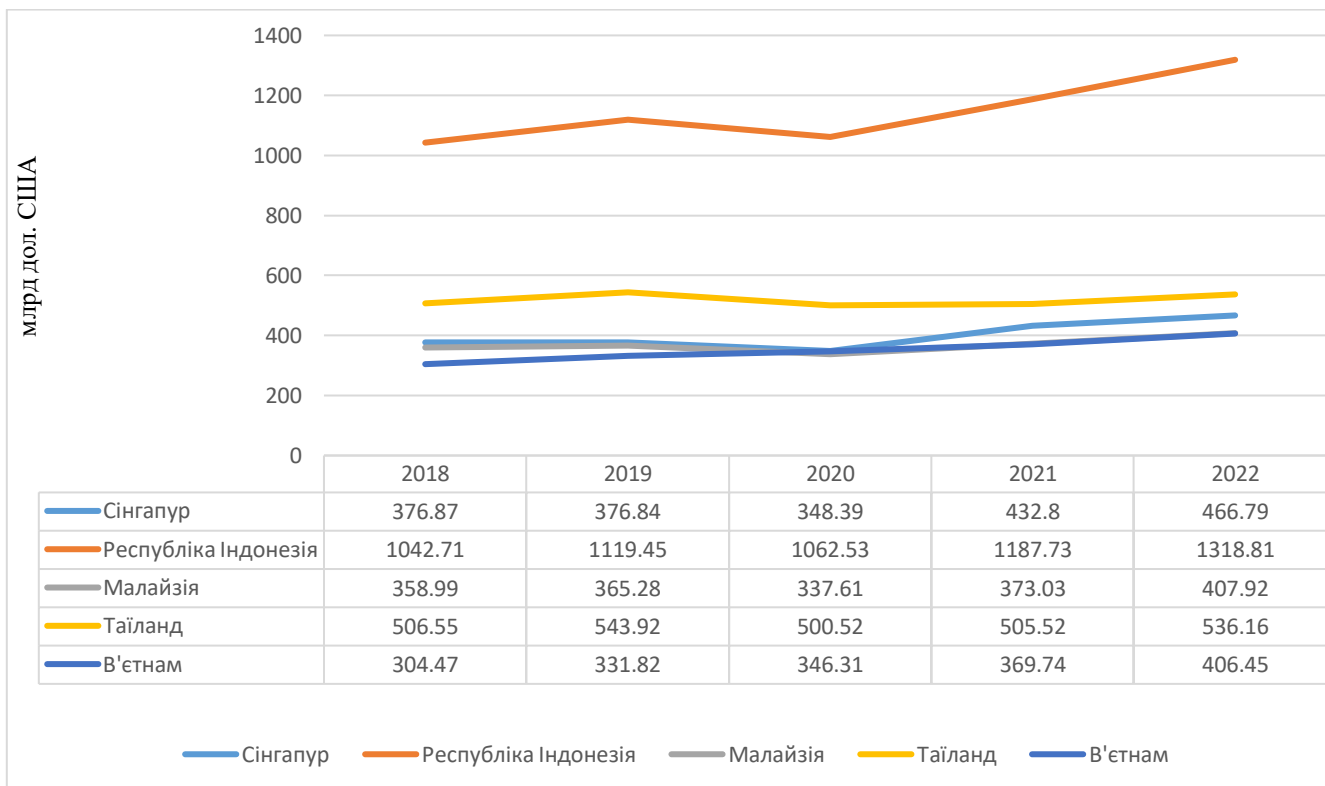

Рис. 2.1. Динаміка ВВП Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Тайланду та В'єтнаму у 2018-2022 рр., млрд дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [24]

За досліджений період країни АСЕАН, а саме Сінгапур, Республіка Індонезія, Таїланд та В'єтнам показали, що рівень ВВП їхніх країн постійно зростав. Певне зниження рівня ВВП країн відбулося у 2020 р. Рівень ВВП знизився і дорівнював Сінгапуру 348,39 млрд дол. США, Республіці Індонезії 1062,53 млрд дол. США, Малайзії 337,61 млрд дол. США, Таїланді 500,52 млрд

дол. США та у В'єтнамі 346,31 млрд дол. США. Вже починаючи з 2021 р. показник ВВП країн АСЕАН почав зростати і збільшився до 466,79 млрд дол. США у Сінгапурі, Республіці Індонезії до 1318,81 млрд дол. США, Малайзії до 407,92 млрд дол. США, Таїланді до 536,16 млрд дол. США та В'єтнамі до 406,45 млрд дол. США [24,25].

ВВП країн регіону АСЕАН стрімко зростає вже кілька років, що відображає процвітаючу економіку регіону. Заснування організації АСЕАН надає країнам-партнерам більше автономії та впливу на світову економіку, ніж вони мали як самі по собі [24,25].

Для того щоб проаналізувати інвестиційний клімат країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Тайланду та В'єтнаму) необхідно використати інтегральні міжнародні індекси. До таких міжнародних індексів відноситься індекс глобальної конкурентоспроможності, індекс інвестиційної привабливості та індекс легкості ведення бізнесу Doing Business та ін.

Індекс глобальної конкурентоспроможності (GCI), дуже комплексний індекс, який відображає мікроекономічні та макроекономічні основи національної конкурентоспроможності. Конкурентоспроможність як сукупність інститутів, політики та факторів, що визначають рівень продуктивності країни [26].

Рейтинг світової конкурентоспроможності базується на 336 критеріях конкурентоспроможності, відібраних у результаті всебічного дослідження з використанням економічної літератури, міжнародних, національних і регіональних джерел, а також відгуків ділових кіл, державних установ і науковців. Критерії регулярно переглядаються й оновлюються в міру появи нових теорій, досліджень і даних, а також у міру розвитку світової економіки .

Представимо у таблиці 2.1. місце країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезія, Малайзії, Тайланду та В'єтнаму) у Рейтингу світової конкурентоспроможності з 2019-2023 рр.

Таблиця 2.1

Місце країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезія, Малайзії, Тайланду та В'єтнаму) у Рейтингу світової конкурентоспроможності з 2019-2023 рр.

Країна	2019	2020	2021	2022	2023
Сінгапур	01	01	05	03	04
Республіка Індонезія	32	40	37	44	34
Малайзія	22	27	25	32	27
Таїланд	25	29	28	33	30
В'єтнам	67	-	-	-	-

Джерело: складено автором за матеріалом [27]

Серед досліджуваних країн АСЕАН лідируюче місце у Рейтингу світової конкурентоспроможності займає Сінгапур. Протягом 2019 та 2020 рр. Країна займала перше місце у Рейтингу. Вже інші країни посідають місце у другій десятці, а саме Малайзія за Рейтингом 2023 р. покращила свою позицію та піднялась на 27 місце з 32. Таїланд також покращив свою позицію у Рейтингу і посів 30 місце серед 64 економік світу. Республіка Індонезія зайняла 34 місце чим покращила свій показник минулого 2022 р. Щодо В'єтнаму слід зазначити, що у 2019 р. він посів у Рейтингу 67 місце, наявність даних за інші роки відсутня [27].

За результатами 2023 року зазначено, що не всі економіки світу оговтались від пандемії COVID-19 та не так активно починають спостерігати покращення своєї конкурентоспроможності. Таїланд, Індонезія та Малайзія покращили рейтинг 2023 [28].

Згідно з останнім рейтингом конкурентоспроможності Міжнародного інституту розвитку менеджменту (IMD), Сінгапур посів четверте місце серед найбільш конкурентоспроможних економік світу у 2023 році, опустившись на

одне місце порівняно з 2022 роком. Сінгапур стикається з проблемами, пов'язаними з уповільненням світової економіки на тлі посилення фінансових умов і зростання протекціонізму. Також ключовими викликами для країни є допомога підприємствам і домогосподарствам впоратися з високими витратами та інфляційним тиском, а також забезпечення того, щоб підприємства і працівники продовжували вдосконалювати свої можливості, щоб Сінгапур залишався конкурентоспроможним і використовував нові можливості [29].

Малайзія у Рейтингу 2023 р. піднялась на п'ять сходинок, в основному це відбулося завдяки її економічним відновленням, зростанням інвестицій, в стабільності обмінного курсу та ринку праці. Сильними сторонами Малайзії є ціни, базова інфраструктура та податкова політика [30,31].

Таїланд у Рейтингу 2023 піднявся на три сходинки, але все ж таки існують певні проблеми: зростання вартості життя та незбалансоване зростання, недостатня кількість кваліфікованої робочої сили у сферах послуг та ін. [27].

В умовах жорсткої конкуренції між країнами в експорті та інвестиціях Республіка Індонезія зафіксувала значне покращення у рейтингу глобальної конкурентоспроможності. За деякими показниками у Рейтингу, а саме: найкращий економічний показник, ефективність бізнесу, ефективність уряду та ін [32].

Наступним індексом який покращує позицію країни та характеризує інвестиційну привабливість країни є - Індекс інвестиційної привабливості.

Індекс інвестиційної привабливості (VCM) оцінює та ранжує країни за привабливістю їхнього добровільного інвестування вуглецевого ринку та можливостей розвитку, використовуючи показники, що відображають національні економічні, політичні та екологічні умови [33].

У таблиці 2.2. представимо місце країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Тайланду та В'єтнаму) у Глобальному індексі привабливості у 2021 та 2022 рр.

Таблиця 2.2

Місце країн АСЕАН у міжнародному індексі привабливості у 2021-2022 рр.

Країна	Місце у рейтингу 2022 р.	Показник 2022 р.	Місце у рейтингу 2021 р.	Показник 2021 р.
Сінгапур	6	85,0	6	80,9
Республіка Індонезія	44	40,2	44	40,4
Малайзія	38	44,9	41	42,6
Таїланд	43	40,4	47	39,2
В'єтнам	48	39,5	50	37,5

Джерело: систематизовано автором за матеріалом [34]

За даними Рейтингу привабливості країн слід зазначити, що Сінгапур протягом останніх двох років за рейтингом є дуже привабливою країною. Республіка Індонезія, Малайзія, Таїланд та В'єтнам згідно з рейтингом відносяться до країн з середньо-низькою привабливістю [34].

Для визначення інвестиційної привабливості Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму проаналізуємо місце країн у глобальному індексі можливостей. Глобальний індекс можливостей вимірює привабливість країни для міжнародних інвесторів, використовуючи комбінацію економічних, фінансових, інституційних і регуляторних факторів. Ці фактори поділяються на наступні 5 категорій: сприйняття бізнесом, економічні основи, фінансові послуги, інституційна структура, міжнародні стандарти та політика [35].

У таблиці 2.3 представимо місце Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму у Глобальному індексі можливостей у 2019 -2021 рр.

Таблиця 2.3

Країна	2017	2018	2019	2020	2021
Сінгапур	3	3	4	6	12
Республіка Індонезія	72	67	68	56	59
Малайзія	14	20	22	25	28
Таїланд	50	29	29	35	37
В'єтнам	69	61	58	68	77

Джерело: складено автором за матеріалом [35]

Показники країн в Індексі пов'язані з рівнем доходів у країні. За даними рейтингу Сінгапур є країною з високим рівнем доходу тому іноземним інвесторам відкривається більше можливостей [35].

За проведеними розрахунками Індексу Малайзія та Таїланд відповідають країнам з рівнем доходу вище середнього і також є цікавими для іноземних інвесторів. Республіка Індонезія та В'єтнам відповідають рівню – країни з доходом нижче середнього і навпаки не дуже привабливі для вкладання іноземних інвестицій [35].

Проаналізуємо місце країн АСЕАН, а саме Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Тайланду та В'єтнаму у Рейтингу легкості ведення бізнесу.

За Рейтингом Doing Business економіки оцінюються за легкістю ведення бізнесу від 1 до 190. Високий рейтинг легкості ведення бізнесу означає, що нормативне середовище є більш сприятливим для відкриття та діяльності місцевої фірми [36].

На рисунку 2.2 представимо показники легкості бізнесу у Сінгапурі, Республіці Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму.

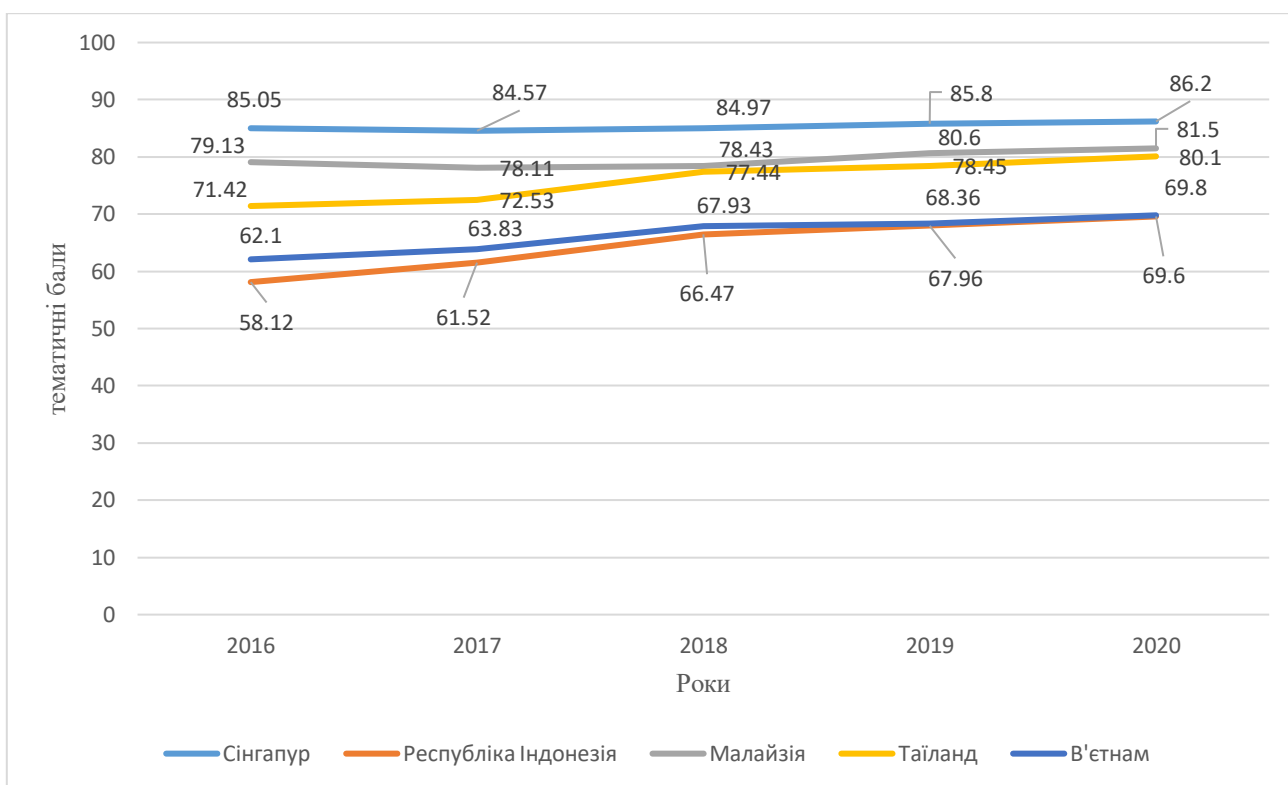

Рис. 2.2. Показники легкості бізнесу Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму за рейтингом 2016-2020 рр.

Джерело: складено автором за матеріалом [37-41]

Серед всіх країн АСЕАН Сінгапур вже протягом чотирьох років стабільно у рейтингу легкості бізнесу займає 2 місце. За всіма досліджуваними показниками при визначенні легкості бізнесу у країні відзначаються прості процедури відкриття бізнесу та сприятливі умови для ведення бізнесу [40,41].

Республіка Індонезія у Рейтингу Doing Business у 2016 р. посіла 106 місце. Але вже з 2017 року місце країни почало покращуватись та за Доповіддю 2019 та 2020 рр. Індонезія посіла 73 місце. Відбулися зміни у полегшенні процедур щодо відкриття бізнесу, а саме: впроваджено соціально безпечні реєстрації, скорочення плат за нотаріальне посвідчення. Спрощення процедур реєстрації у єдине вікно. Було удосконалено та спрощено процес реєстрації власності за рахунок скорочення часу вирішення різних спорів у різних інстанціях. Також було покращено процес отримання кредитів та запроваджено онлайн-систему

реєстрації товарів [40,41].

Малайзія за даними Доповіді Doing Business 2016 посідала за легкістю бізнесу 18 місце. У 2018 р. країна посіла 24 місце, але вже у 2020 р. піднялась у рейтингу і зайняла 15 місце. Було покращено умови введення бізнесу, спрощено та прискорено процес отримання дозволу на будівництво. Реєстрація власності відбувається за допомогою онлайн платформи з єдиним вікном. Малайзія спростила торгівлю через кордон, запровадивши електронну систему форм. Також Малайзія спрощує імпорт та експорт шляхом покращення інфраструктури та операційної системи порту в Порт Кланг [40,41].

За рейтингом легкості введення бізнесу Таїланд у 2020 р. посів 21 місце. У 2016 р. країна за легкістю введення бізнесу зайняла 18 місце. Тайланд спростив сплату податків за допомогою удосконалення онлайн платформи для розрахунку та подання податку на прибуток підприємств. Торгівля через кордон здійснювалась швидше, запровадивши E-Matching (систему електронного контролю вантажу) [40,41].

В'єтнам протягом п'яти років покращив своє місце у Рейтингу легкості ведення бізнесу, а саме у 2016 році посів 90 місце. За даними 2020 р. зайняв 70 місце. Процес відкриття бізнесу у В'єтнамі став легше завдяки електронній реєстрації і шляхом скорочення вартості реєстрації підприємства. Сплата податків відбувається у простішій формі завдяки об'єднанню платежів [40,41].

Стабільність економіки та фінансових показників має великі переваги для іноземних інвесторів. Сінгапур, Республіка Індонезія, Малайзія, Таїланд та В'єтнам постійно прагнуть забезпечити сприятливі інвестиційні умови для інвесторів. Вони привертають увагу завдяки своєму економічному зростанню та потенціалу для інвестицій у різних секторах.

2.2. Динаміка притоку прямих іноземних інвестицій до Сінгапуру, Малайзії та Таїланду

АСЕАН загалом є шостою за величиною економікою у світі, і вона має третю в світі робочу силу після Китаю та Індії. Завдяки зростаючому розміру ринку та великій кількості робочої сили АСЕАН має величезний потенціал для того, щоб стати основним напрямком притоку прямих іноземних інвестицій.

На рисунку 2.3. представимо потоки прямих іноземних інвестицій (ПІІ) до країн АСЕАН у 2015-2022 рр. у млрд. дол. США.

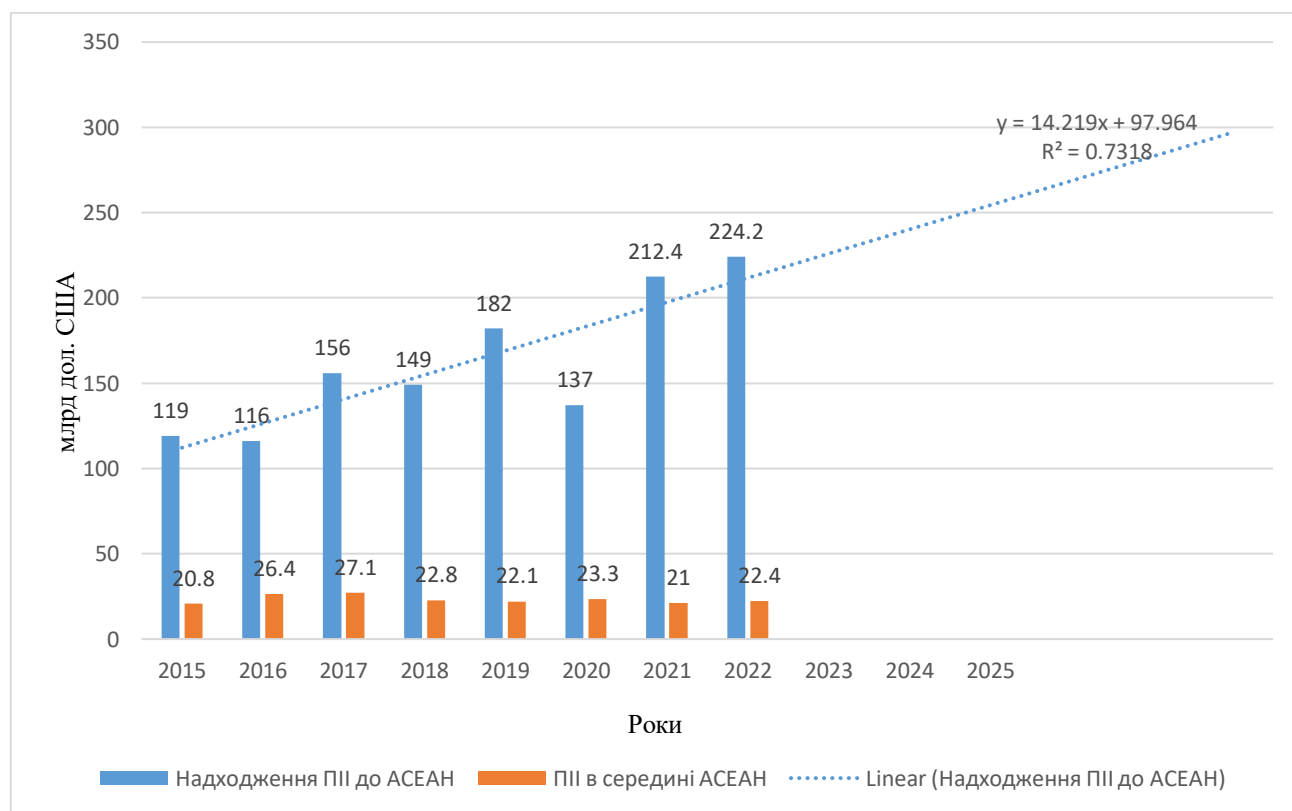

Рис. 2.3. Потоки прямих іноземних інвестицій (ПІІ) до країн АСЕАН у 2015-2022 рр. у млрд. дол. США.

Джерело: складено автором [43-45]

Розглядаючи динаміку притоку прямих іноземних інвестицій до країн АСЕАН починаючи з 2015 року об'єм інвестицій склав 119 млрд дол. США. У

2016 році приток ПІІ зменшився і дорівнював 116 млрд дол. США. Надходження прямих іноземних інвестицій кожного року було не стабільним відбувалися коливання. У 2019 році відбувся найбільший приплив ПІІ в регіон і дорівнював 182 млрд дол. США зробивши АСЕАН найбільшим одержувачем ПІІ в країнах, що розвиваються. Вагомий вплив на приток ПІІ до АСЕАН у 2020 р. мала пандемія COVID-19 із падінням ПІІ на 25 % до 137 млрд дол. США [43-45].

У 2020 р. у зв'язку з пандемією та карантинном у країнах АСЕАН відбулося зниження, збої у ланцюзі поставок, падіння прибутків компаній, економічна невизначеність та відтермінування інвестицій багатонаціональними підприємствами. Інвестиційна активність у регіоні скоротилась за всіма видами [43-45].

Вже у 2021 році об'єм надходження іноземних інвестицій до АСЕАН почав зростати і у 2022 році дорівнював 224,2 млрд дол. США. Незважаючи на спад, АСЕАН залишалася привабливим місцем для інвестицій [43].

Інвестиції в середині АСЕАН протягом восьми років майже знаходились на одному рівні. У 2015 році показник склав 20,8 млрд дол. США і максимальний показник був у 2017 році інвестиції досягли 27,1 млрд дол. США [43-45].

Проведений тренд-аналіз показує можливу вірогідність зростання притоку прямих іноземних інвестицій у АСЕАН у середньостроковій перспективі і складає 73%.

Зростанню надходження ПІІ до АСЕАН у 2021-2022 рр. сприяло декілька факторів, а саме: зростання інвестицій у різні модальності, сильне відновлення виробництва, корпоративні інвестиційні стратегії, зосереджені на розширенні потужностей для зміцнення ланцюгів постачання та для відновлення після пандемії, значні інвестиції з ключових джерел країни та інвестиції в діяльність, пов'язану з інфраструктурою, у тому числі з цифровою економікою [46].

Широкомасштабне зростання ПІІ у виробництво зіграло ключову роль у

2021 році. Великі інвестиції у виробництво, фінанси та деякі сфери послуг, пов'язані зі стрімким зростанням цифрової економіки та діяльністю Індустрії 4.0, були головними рушійними силами галузі. Інвестиції у виробництво зафіксували найзначніше зростання до 45 млрд. дол. США у таких галузях, як електромобілі, електроніка, біомедицина та фармацевтика. Фінанси та банківська справа залишаються найбільшою галуззю-реципієнтом прямих іноземних інвестицій із 22% зростанням до 57 млрд. дол. США [46].

Представимо у таблиці 2.1. та на рис. 2.4. динаміку потоку прямих іноземних інвестицій до Сінгапуру, Малайзії та Таїланду у 2015-2022 рр.

Таблиця 2.4

Динаміка потоку прямих іноземних інвестицій до Сінгапуру, Малайзії та Таїланду у 2015-2022 рр., млн дол. США

Країна	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Сінгапур	54460,6	39886,6	60101,9	56670,9	73284,5	59702,3	131100,9	141187,2
Малайзія	10180,0	11290,3	9295,8	7611,3	7859,1	3185,3	12144,2	17095,8
Таїланд	8927,7	3486,3	8285,2	13751,8	5518,7	-4951,0	14640,9	9939,6

Джерело: складено автором за матеріалом [43]

Найбільші надходження ПІІ серед цих країн припадають на Сінгапур. Протягом досліджуваного періоду можна відзначити, що приток іноземних інвестицій у 2015 р. склав 54460,6 млн дол. США, але вже у 2016 році показник значно знизився на 27,8% і дорівнював 39886,6 млн дол. США. У 2016 р. приток ПІІ до Сінгапуру значно виріс і склав 60101,9 млн дол. США [43].

У 2019 р. показник надходження ПІІ до Сінгапуру дорівнював 73284,5 млн дол. США, але вже у 2020 р. об'єм іноземних інвестицій знизився і склав 59702,3 млн дол. США. Після 2020 р. відбулися зміни у державній політиці щодо політики залучення ПІІ до Сінгапуру і об'єм інвестицій у 2022 р. склав 141187,2 млн дол. США [43].

Статистичні дані щодо притоку ПІІ до країни свідчать про те, що Сінгапур підтримує переважно відкриту інвестиційну політику та міцну вільну ринкову економіку, водночас активно керуючи та підтримуючи економічний розвиток Сінгапуру [47].

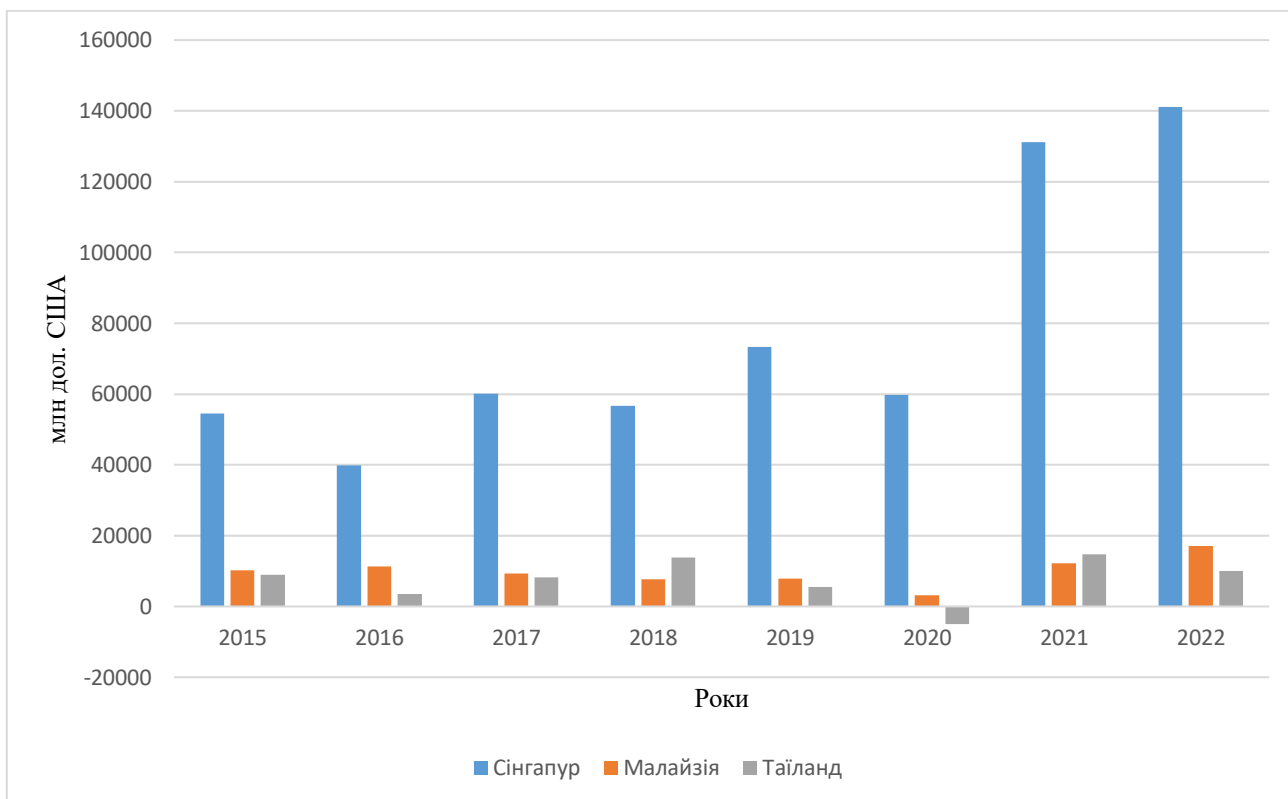

Рис. 2.4. Динаміка потоку прямих іноземних інвестицій до Сінгапуру, Малайзії та Таїланду у 2015-2022 рр., млн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [43]

Малайзія протягом восьми років мала нестабільний приток прямих іноземних інвестицій до своєї країни. У 2015 році було зафіксовано показник надходження ПІІ до Малайзії – 10180,0 млн дол. США. Починаючи з 2017 року показник надходження ПІІ до Малайзії почав зменшуватись і у 2018 р. склав 7611,3 млн дол. США [43].

Критично показник зменшився у 2020 р. на 59% до 3185,3 млн дол. США, але після того, коли світова економіка почала відновлюватись після кризи, яку

спричинив COVID 19. У 2022 р. приток ПІІ до Малайзії збільшився до найвищого рівня, досягши 17095,8 млн дол. США [43].

Надходження ПІІ до Таїланду у 2015 р. склало 8927,7 млн дол. США, але у 2016 році відбулося різке зниження і показник дорівнював 3486,3 млн дол. США. У 2018 р. відбулось різке збільшення до 13751,8 млн дол. США. Скорочення притоку ПІІ до Таїланду відбулося у 2020 р. до -4951,0 млн дол. США [43,45].

Приплив ПІІ у Таїланд значно відновився з -4951,0 млн дол. США у 2020 році до 14640,9 млн дол. США [43,45].

Прямі іноземні інвестиції які залучаються до Сінгапуру, Малайзії та Таїланду спрямовані у різні галузі економіки країн. Більш детально представимо галузеву структуру притоку ПІІ до Сінгапуру у 2020-2021 рр. на рис. 2.5.

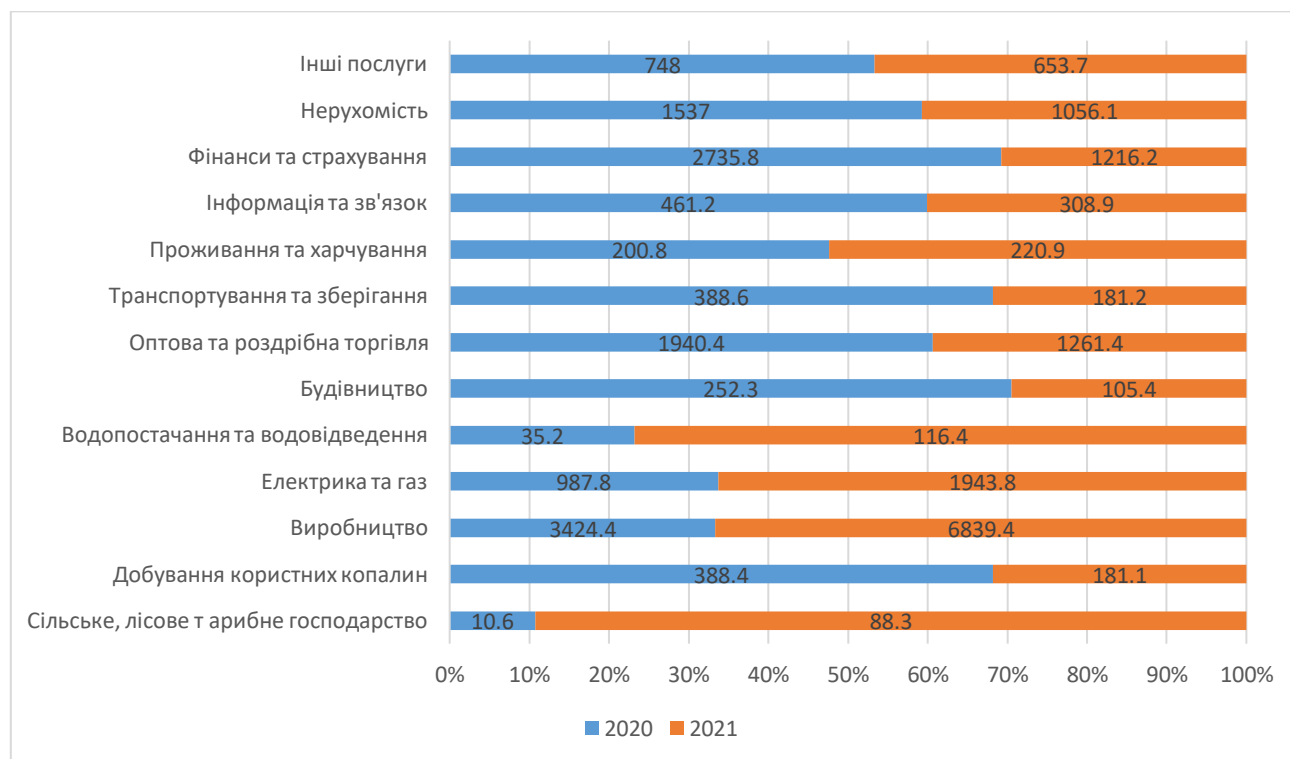

Рис. 2.5. Галузева структура притоку ПІІ до Сінгапуру у 2020-2021 рр., млн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [44]

Основними галузями залучення ПІІ до Сінгапуру у 2020-2021 рр. було виробництво – 6839,4 млн дол. США. Слід зазначити, що виробничі інвестиції спрямовані в електронну та біомедичну промисловість.

Галузь оптової та роздрібної торгівлі у 2021 році залучила 1261,4 млн дол. США, фінанси та страхування – 1216,2 млн дол. США, електрика та газ – 1943,8 млн дол. США, інші послуги – 653,7 млн дол. США [44].

У біомедичній галузі такі компанії BioNTech (Німеччина), Sanofi (Франція) і Thermo Fisher Scientific (Сполучені Штати) створюють заводи з виробництва вакцин у Сінгапурі. BioNTech (Німеччина) також створює регіональну штаб-квартиру, а компанія Pfizer (Сполучені Штати) розширила свою діяльність у приймаючій країні [44].

Представимо на рис. 2.6 галузеву структуру залучення ПІІ до Малайзії у 2020-2021 рр.

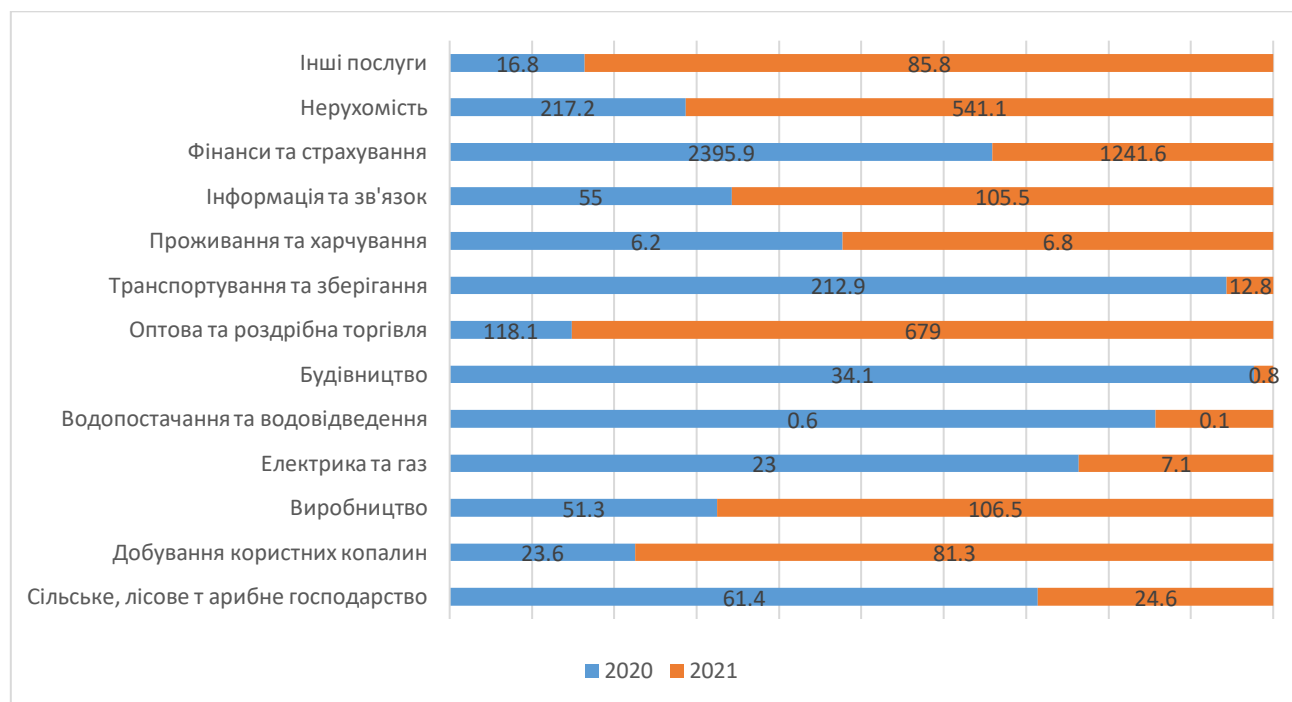

Рис. 2.6. Галузева структура залучення ПІІ до Малайзії у 2020-2021 рр., млн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [44]

Основний потік ПІІ який залучається до Малайзії спрямовано у 2021 р. у фінанси та страхування. У 2021 році у фінанси та страхування надійшло 1241,6 млн дол. США. Якщо порівнювати з даними 2020 р. то обсяг ПІІ у цю галузь зменшився на 45%. ПІІ у нерухомість у 2021 р. дорівнювались 541,1 млн дол. США, виробництво – 106,5 млн дол. США, у 2020 р. ця галузь отримала на 51% менше [44].

Інвестиції в електроніку, зокрема напівпровідники, були значними. Такі корпорації як Intel і Micron Technology (США) та Infineon (Німеччина) розширили виробництво напівпровідників у Малайзії в рамках своїх стратегій для вирішення глобальних проблем викликів ланцюга постачання та збільшення виробничих потужностей [44,47].

Інвестиційний клімат Малайзії покращується завдяки її стратегічному розташуванню та доступу до ринків Південно-Східної Азії, а також значними факторами, що впливають на залучення ПІІ є:

- Великі земельні та природні ресурси;
- високорозвинена інфраструктура інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ);
- кваліфікована, англомовна робоча сила;
- надійна екосистема виробників і постачальників у ключових секторах, включаючи медичне обладнання, напівпровідники та сонячні панелі [48].

На рис. 2.7. представимо галузеву структуру притоку ПІІ до Таїланду у 2020-2021 рр.

Основна частка притоку ПІІ до галузей Таїланду припадає на видобуток корисних копалин – 2045,1 млн дол. США. Такі галузі економіки Таїланду є значними отримувачами ПІІ, а саме це: оптова та роздрібна торгівля – 596,5 млн дол. США, фінанси та страхування – 651,9 млн дол. США, електрика та газ – 241,2 млн дол. США, виробництво – 122,7 млн дол. США та ін. [44].

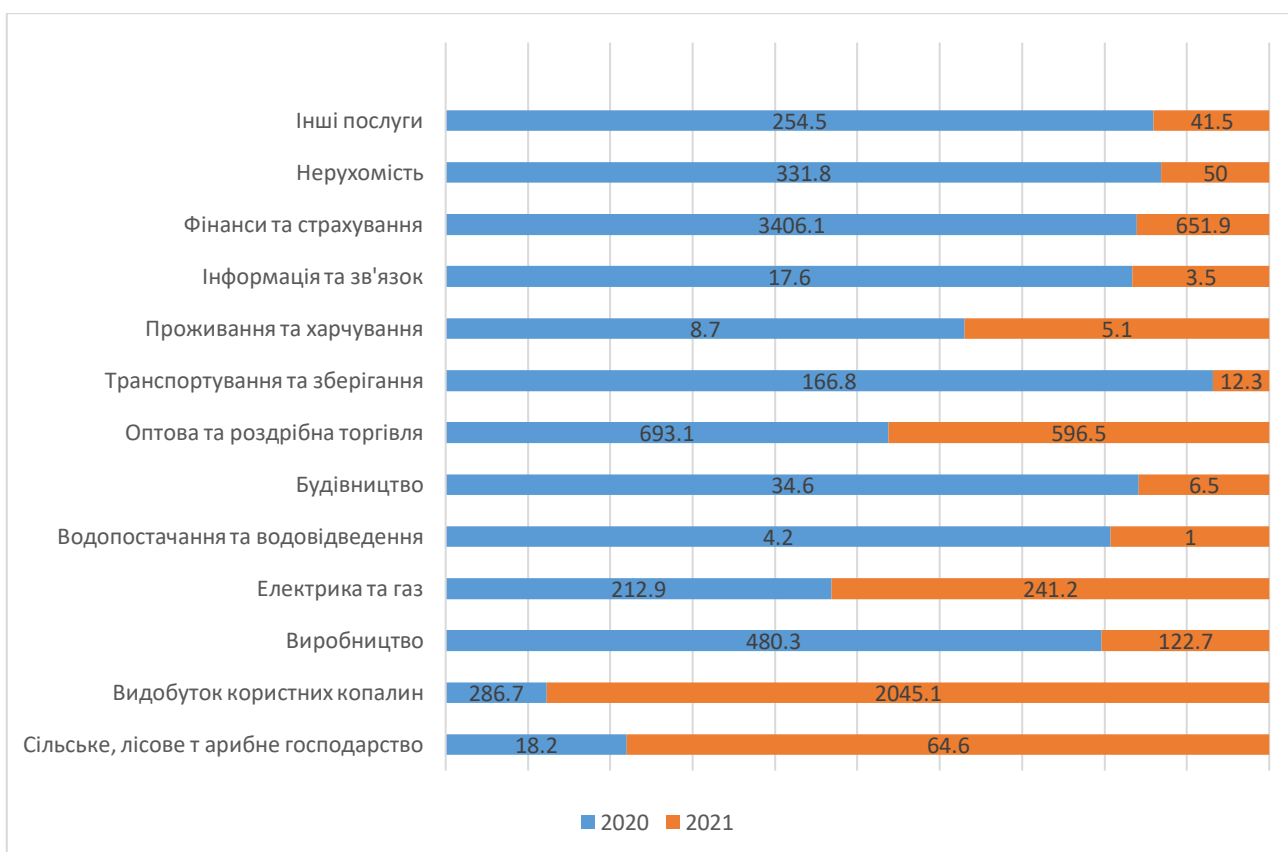

Рис. 2.7. Галузева структура притоку ПІІ до Таїланду у 2020-2021 рр., млн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [44,47]

Основними інвесторами Сінгапуру є США, Кайманові острови, Британські Віргінські острови та Нідерланди [51].

Найбільший внесок у зростання притоку ПІІ Малайзії внесли країни Азії, загальна сума яких склала 5,1 млрд дол. США, що становить 46,7% від загального обсягу інвестицій. США інвестували - 4,2 млрд дол. США, країни Європи посіли третє місце з 1,3 млрд дол. США, а Велика Британія, Нідерланди та Австрія є найбільшими країнами-інвесторами [52].

Головними іноземними інвесторами Таїланду є Японія та Сінгапур, на них припадає трохи більше половини надходжень ПІІ. Серед провідних інвесторів також є Гонконг, США, Нідерланди, Китай і Маврикій. Виробництво, фінансова

та страхова діяльність залучають майже 70% усіх надходжень ПІІ. Інвестиції в нерухомість, торгівлю, інформацію та зв'язок також мають інтерес у інвесторів [53].

Сінгапур, Малайзія та Таїланд протягом багатьох років і зараз продовжують залишатись одними з найуспішніших країн регіону Південно-Східної Азії щодо залучення прямих іноземних інвестицій завдяки численним перевагам для іноземних інвесторів, які прагнуть вести бізнес в Азії. Уряди країн спрямували свою державну політику на створення сприятливих умов, надання пільгових дотацій іноземним інвесторам, підтримці та наданні гарантій для іноземних інвесторів задля економічного зростання економік країни.

2.3. Тенденції надходження прямих іноземних інвестицій до Республіки Індонезії та В'єтнаму

Республіка Індонезія та В'єтнам протягом багатьох років і сьогодні є також країнами отримувачами ПІІ. Інвестиційна політика країн на меті має відкритість економіки для привабливості іноземних інвесторів. Загалом більшість країн АСЕАН відкриті для ПІІ та максимально активно створюють гарні сприятливі умови для іноземних інвестицій.

На рис. 2.8 представимо динаміку надходження ПІІ до Республіки Індонезії та В'єтнаму у 2015-2022 рр.

Протягом періоду з 2015 по 2022 рр. обсяг надходження ПІІ до Республіки Індонезія та В'єтнаму відзначався певною особливістю. Обсяг притоку ПІІ до Республіки Індонезії значно менше ніж В'єтнаму. У 2015 році приток ПІІ до Республіки Індонезія дорівнював 1079,2 млн дол. США. Починаючи з 2015 року обсяг прямих іноземних інвестицій повільно зменшувався до 2019 року і склав 755,5 млн дол. США зменшившись на 24,4% [43].

Збільшення притоку ПІІ до Індонезії відбулося у 2020 році до 755,5 млн

дол. США, хоча країни світу були вражені пандемією COVID 19. Республіка Індонезія у 2020 та 2021 році збільшила обсяг іноземних інвестицій за рахунок певних бар'єрів з боку інших країн Азіатського регіону. У 2022 році за даними обсяг ПІІ зменшився майже у половину та дорівнював 635,8 млн дол. США.

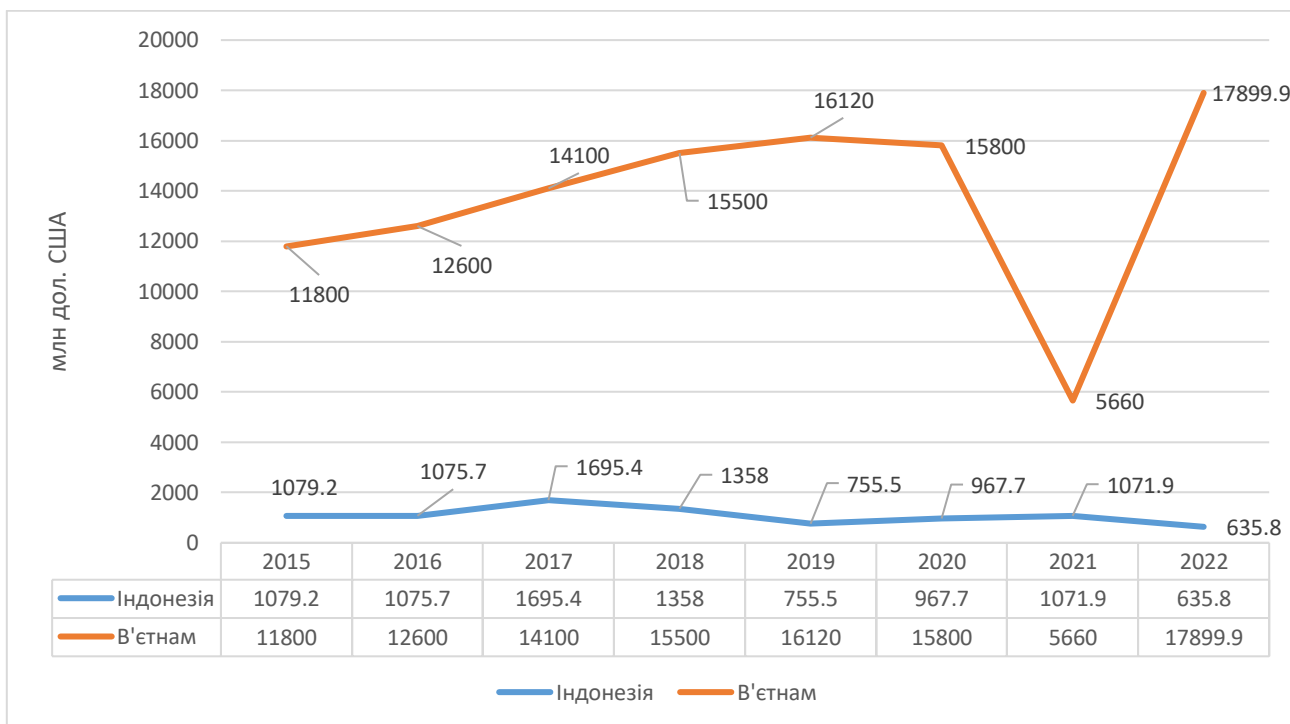

Рис. 2.8. Динаміку надходження ПІІ до Республіки Індонезії та В'єтнаму у 2015-2022 рр., млн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [43]

Аналіз надходження ПІІ до В'єтнаму протягом 2015 -2011 року відображає, що обсяг інвестицій протяг у певні роки зростав стабільними темпами. У 2015 році обсяг прямих іноземних інвестицій склав 11800 млн дол. США. У 2019 р. обсяг інвестицій досяг 16120 млн дол. США. У 2020 р. об'єм надходження ПІІ до В'єтнаму не значно зменшився, хоча країни світу були вражені наслідками COVID 19. У 2021 р. надходження ПІІ до країни зменшилось на 32%. У 2022 році показник дорівнював 17899,9 млн дол. США [43].

У 2022 році глобальне середовище для міжнародного бізнесу та

транскордонних інвестицій кардинально змінилося. Негативна тенденція відображає зміну настроїв інвесторів через продовольчу, паливну та фінансову кризи в усьому світі, війну в Україні, зростання інфляції та процентних ставок, а також побоювання майбутньої рецесії [54].

Приток до В'єтнаму ПІІ не постраждав від глобальної економічної кризи, спровокованої пандемією COVID-19. Хоча спостерігалось значне скорочення інвестицій у виробництво та нерухомість (два найбільші одержувачі минулого року), збільшення інвестицій у проекти електроенергетики компенсувало приплив ПІІ. У 2020 році найважливіші проекти у В'єтнамі включають газову електростанцію вартістю 5 млрд дол. США, запропоновану Exxon Mobil (США), і вугільну електростанцію вартістю 2,2 млрд дол. США, розроблену тайськими транснаціональними компаніями в економічній зоні Куанг Трі. Традиційно спрямовані на легку промисловість, надходження ПІІ швидко повертаються до важкої промисловості, нерухомості та туризму. Очікується, що надходження продовжаться, що підтвердить позицію країни як однієї з найпривабливіших країн Азії з точки зору ПІІ.

На рис. 2.9 представимо галузеву структуру надходження ПІІ до Республіки Індонезія у 2020-2021 рр.

Галузева структура залучення ПІІ Республіки Індонезії у 2020 та 2021 рр. відзначалась популярністю сфери виробництва і показник дорівнював 548,4 млн дол. США. На інші послуги у 2021 році прийшло 286,4 млн дол. США, у порівнянні з 2020 р. показник збільшився на 75%, інформаційні послуги та послуги зв'язку у 2020 р. продемонстрували збільшення притоку ПІІ з 4,6 млн дол. США у 2020 р. до 210,1 млн дол. США. Ще однією провідною сферою у надходженні ПІІ був видобуток корисних копалин – 246,4 млн дол. США у 2021 р. [44,45].

Надходження ПІІ у 2021 р. зменшилось у сферу транспортування та зберігання до 5,1 млн дол. США, оптова та роздрібна торгівля до 28,6 млн дол.

США [44,45].

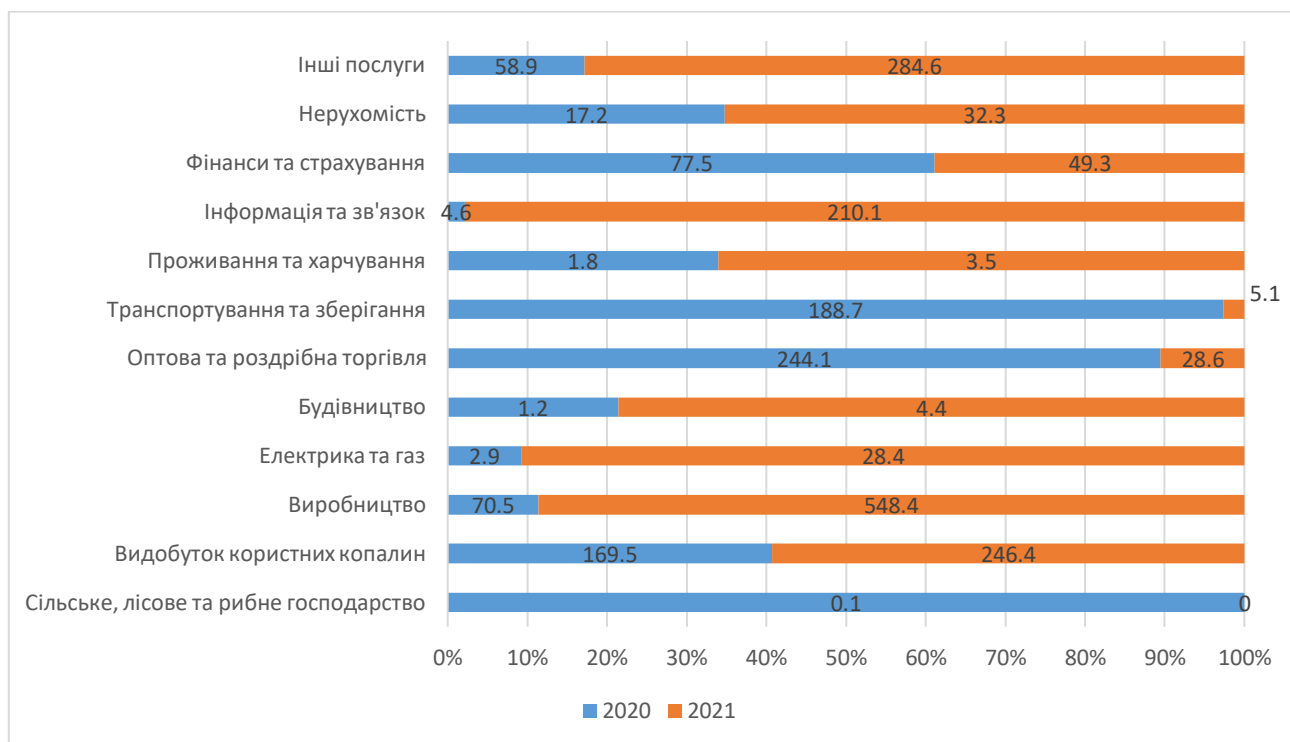

Рис. 2.9. Галузева структура надходження ПІІ до Республіки Індонезія у 2020-2021 рр.

Джерело: складено автором за матеріалом [44,45]

Сектор основної металургії Індонезії отримав найбільше іноземних інвестицій. Республіка Індонезія прагне використовувати свої багаті мінеральні ресурси для розвитку своєї мінеральної промисловості, зокрема для виробництва нікелю. Індонезія є домом для найбільших у світі запасів нікелю, які, за оцінками, становлять 22 млн тонн, і країна використовує ці запаси, а також інші корисні копалини, щоб залучити ПІІ у розвиток місцевих металургійних заводів [56].

Індонезія є третім у світі експортером вугілля та найбільшим у світі експортером енергетичного вугілля. У 2023 році уряд планує досягти рекордних 518 млн тонн експорту вугілля із загального видобутку в 695 млн тонн [56].

На рис. 2.10. представимо галузеву структуру надходження ПІІ до

В'єтнаму у 2020-2021 рр.

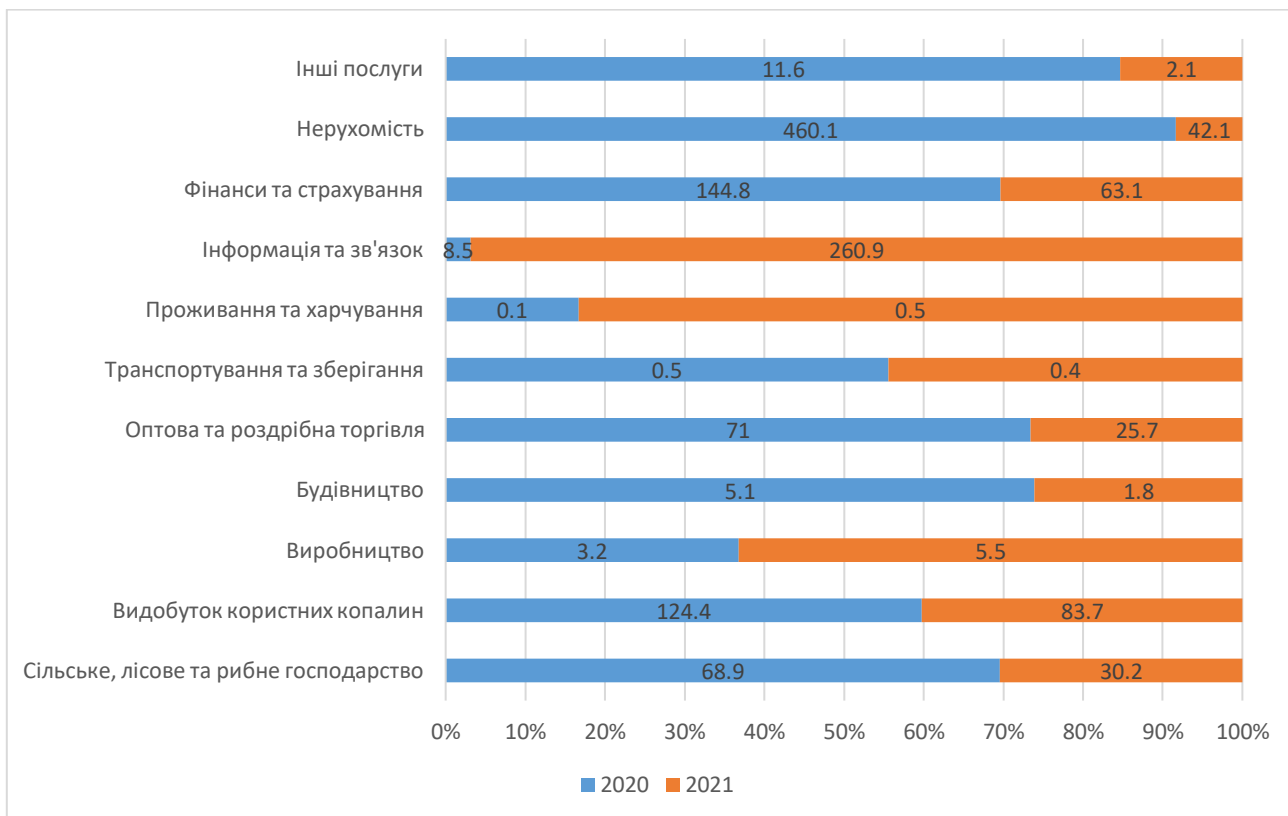

Рис. 2.10. Галузева структура надходження ПІІ до В'єтнаму у 2020-2021 рр.

Джерело: складено автором за матеріалом [44,45]

Найбільшими реципієнтами за обсягом ПІІ до В'єтнаму у 2021 р. була інформаційна та сфера зв'язку – 260,9 млн дол. США. За даними 2021 р. майже за всіма галузями відбулося зниження притоку ПІІ. На видобуток корисних копалин у 2021 р. надійшло 83,7 млн дол. США. Значне зниження надходження ПІІ припало на нерухомість, у 2020 р. обсяг ПІІ склав 460,1 млн дол. США, але вже у 2021 дорівнював 42,1 млн дол. США. Також слід зазначити наступні галузі, що отримали у 2021 р. менше іноземних інвестицій, саме це сільське, лісове та рибне господарство, оптова і роздрібна торгівля, фінанси та страхування та ін. [44,45].

На рис. 2.11. представимо основні джерела надходження ПІІ у Республіку Індонезія у 2022 р.

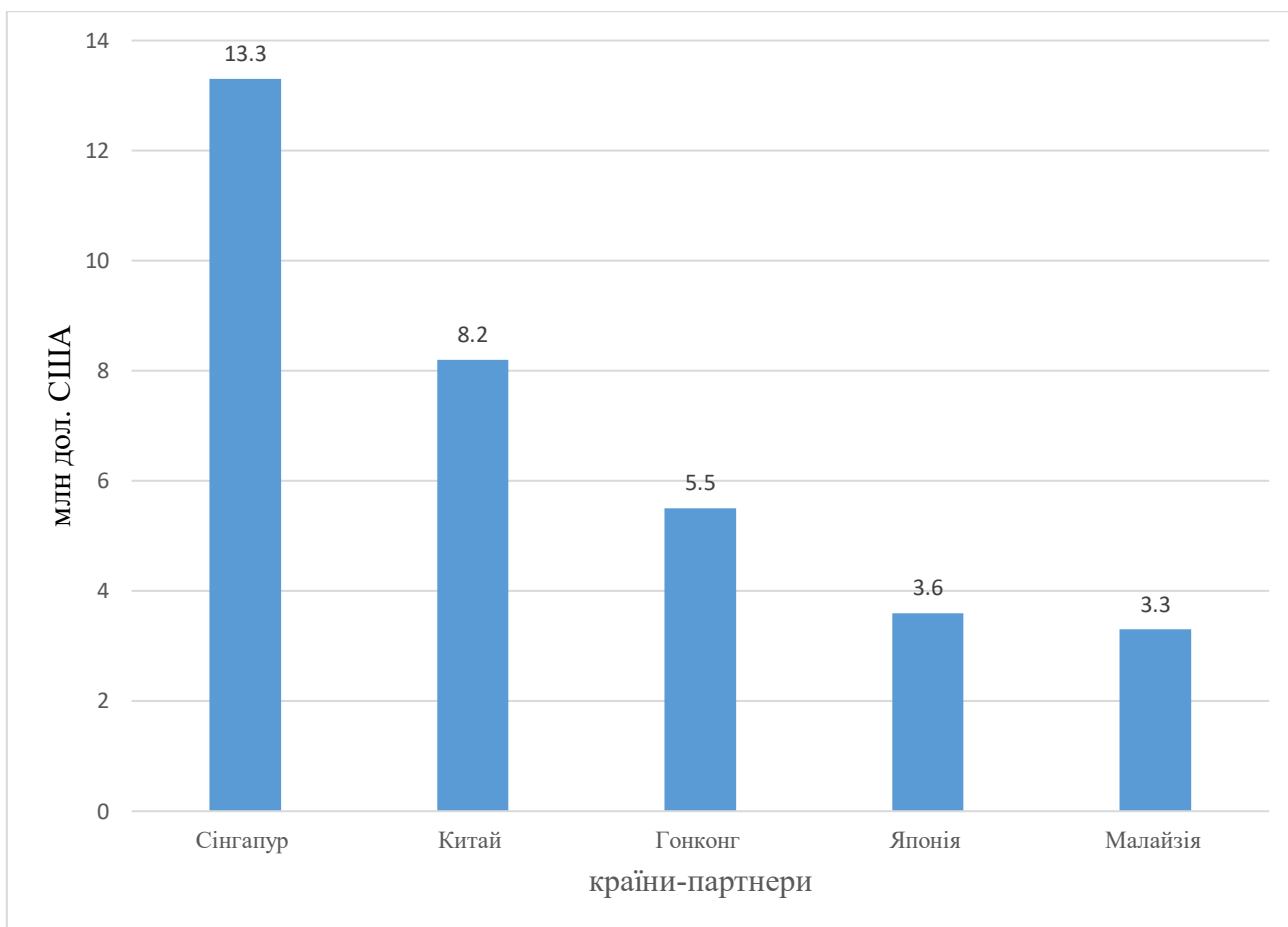

Рис. 2.11. Основні джерела надходження ПІІ у Республіку Індонезія у 2022 р., млн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [56]

Найбільшим інвестором є Сінгапур, у 2022 році об'єм інвестицій склав 13,3 млн дол. США. На другому місці є Китай – 8,2 млн дол. США, Гонконг – 5,5 млн дол. США, Японія – 3,6 млн дол. США [56].

Протягом деякого часу Індонезія була великим одержувачем китайських інвестицій. Оскільки країна сама по собі має трильйонну економіку, вона пропонує можливості в різних секторах, а не лише в розбудові інфраструктури. Серед них, зокрема, цифрова економіка, охорона здоров'я та фінанси [54].

Уряду Індонезії вдалося покращити загальний економічний клімат шляхом консолідації політичної та економічної стабільності та проведення структурних

реформ, які усунули деякі інвестиційні ризики. Але залишаються деякі перешкоди, такі як зростання вартості кредитів, надмірне та непередбачуване регулювання, низька якість інфраструктури, ризик тероризму та високий рівень корупції. Нещодавнє рішення Конституційного суду про надання більших регуляторних повноважень регіональним органам влади може стати проблемою для поточного покращення інвестиційного клімату країни. Однак у довгостроковій перспективі поточна економічна ситуація в Індонезії може стати відповідним моментом для інвестування в країну, особливо в її фінансові інструменти [54].

Основними країнами-інвесторами В'єтнаму є Японія, Південна Корея та Сінгапур, причому сектори виробництва та переробки залучають найбільше ПІІ, за якими йдуть нерухомість та професійна діяльність, наука, технології (економіка торгівлі). Однак надходження з основних азіатських економік (наприклад, Китай, Гонконг (Китай), Японія, Республіка Корея), які традиційно є найбільшими джерелами ПІІ у В'єтнамі, скоротилися у 2020 та 2021 роках [57].

На сьогодні країни АСЕАН, а саме Сінгапур, Республіка Індонезія, Малайзія, Таїланд та В'єтнам підписали багато договорів які пов'язані з залученням ПІІ, розширенням зовнішньої торгівлі та створення ЗВТ. Ці країни відкриті для іноземних інвесторів та притоку іноземних інвестицій за допомогою створення пільгових умов та державної інвестиційної політики.

Після пандемії Сінгапур, Республіка Індонезія, Малайзія, Таїланд та В'єтнам прискорили залучення інвестицій в інфраструктурі, цьому сприяли цільові національні інфраструктурні плани, політичні заходи та більше можливостей для участі приватного сектора.

Висновки до другого розділу

1. Країни АСЕАН за своїм економічним розвитком різняться між собою. Такі країни, як Сінгапур Малайзія, Республіка Індонезія володіють розвиненими економіками та приваблюють значні іноземні інвестиції. Економічна та політична стабільність у цих країнах приваблює іноземних інвесторів для вкладання ПІІ у їхні економіки. За світовими рейтингами, а саме за рейтингом конкурентоспроможності Сінгапур, Республіка Індонезія, Малайзія, Таїланд входять у сорок перших країн світу.

Інвестиційний клімат цих країн характеризується сприятливими умовами, удосконаленням законодавчої бази щодо залучення ПІІ, створенням сучасної інфраструктури, сприянню та відкритістю країн до іноземних інвестицій.

2. Сінгапур у світі відомий своєю високорозвиненою економікою та привабливістю для іноземних інвесторів. Ключовими секторами куди найбільше залучається ПІІ є виробництво, оптова та роздрібна торгівля, фінансовий та страховий сектор, технології та логістика, нерухомість та ін. Країна ефективно проводить економічні реформи, які націлені на покращення економічного розвитку та привабливості для іноземних інвесторів.

Нестабільність економічної системи Малайзії найменше приваблює іноземних інвесторів. Основними галузями притоку ПІІ є фінансовий сектор та страхування, нерухомість, оптова та роздрібна торгівля та ін. На привабливість економіки Малайзії для іноземних інвесторів впливає стабільність політичної ситуації та економічна політика уряду.

Серед країн АСЕАН Таїланд є однією з найбільших економік. Основними сферами притоку ПІІ є видобуток корисних копалин, автомобільна промисловість, сфера фінансів та страхування. Урядом проводиться постійно реформи щодо привабливості бізнес-клімату для іноземних інвестицій.

3. Республіка Індонезія здобула популярність серед іноземних інвесторів завдяки стабільному економічному середовищу. Зростаючий ринок та велика кількість споживачів роблять Республіку Індонезію привабливою для надходження ПІІ. Іноземні інвестори зацікавлені у енергетичних та природних ресурсах країни.

Розвиток В'єтнаму відзначається швидким економічним зростання, що приваблює іноземні інвестиції. Особливу увагу іноземних інвесторів привертає низька вартість праці та високий рівень навчання, ці фактори є привабливими для інвестицій у сферу виробництва та експорту. Участь В'єтнаму у різних Угодах з країнами світу сприяє привабливості для іноземних інвестицій.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ДО КРАЇН АСЕАН (СІНГАПУРУ, РЕСПУБЛІКИ ІНДОНЕЗІЇ, МАЛАЙЗІЇ, ТАЇЛАНДУ ТА В'ЄТНАМУ)

3.1. Оцінка впливу притоку прямих іноземних інвестицій на економічний розвиток країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду Та В'єтнаму)

Проаналізувавши у другому розділі сучасний стан притоку ПІІ до Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму, розглянули інвестиційну привабливість країн та динаміку надходження ПІІ до кожної з країн АСЕАН. На основі зробленого аналізу можемо провести моделювання та оцінити вплив притоку ПІІ на економіку Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму. Для цього використаємо кореляційно-регресійну модель. Всі розрахунки проводяться за допомогою програми MS Excel.

Для проведення дослідження визначимо взаємозалежність між обсягом прямих іноземних інвестицій та ВВП країн. Для того щоб визначити взаємозалежність обираємо два показника, а саме:

Y – Обсяг прямих іноземних інвестицій (млн дол. США);

X₁ - Зростання ВВП (у % до попереднього року);

X₂ – Оцінка у Рейтингу конкурентоспроможності.

Будування кореляційно-регресійної моделі будемо робити для Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму. У таблиці 3.1. представимо вихідні данні для проведення кореляційно-регресійного аналізу.

Таблиця 3.1

Вихідні данні для побудови кореляційно-регресійної моделі

Роки	Y	X ₁	X ₂
2015	54460,6	2,98	5,68
2016	39886,6	3,6	5,72
2017	60101,9	4,54	5,71
2018	56670,9	3,58	83,5
2019	73284,5	1,33	84,8
2020	59702,3	-3,9	100
2021	131100,9	8,88	94,7
2022	141187,2	3,65	99,48

Джерело: складено автором за матеріалом: [27,43,44,58,59,60]

У таблиці 3.2 представимо результати кореляційно-регресійного аналізу за допомогою використання Регресії «Аналізу даних» MS Excel.

Таблиця 3.2

Результати багатofакторного регресійного аналізу

Множинний R	0,83
R квадрат	0,69
Стандартна похибка	24743,4
Спостереження	8
F	5,62
Значимість F	0,0525
Y - перетин	23066,5
Змінна X1	6073,6
Змінна X2	588,17

Розраховано автором

Множинний R = 0.83, R квадрат = 0,69 (69%) це свідчить про середній ступень якості моделі. Представимо повне рівняння регресії моделі яка має наступний вигляд:

$$Y = 23066,5 + 6073,7x_1 + 588,1x_2$$

Для детального розуміння треба зробити перевірку одержаної моделі на

явище мультиколінеарності. Зводимо дані у кореляційну матрицю таблиця 3.3.

Таблиця 3.3

Кореляційна матриця

	Y	X1	X2
Y	1		
X1	0,4540468	1	
X2	0,6110754	-0,16778135	1

Розраховано автором

Проведені розрахунки кореляційної матриці дають можливість зробити висновок, що зв'язок не є тісним.

У таблиці 3.4 представимо вихідні данні для проведення кореляційно-регресійного аналізу залежності рівня ПІІ від ВВП Малайзії.

Таблиця 3.4

Вихідні данні для побудови кореляційно-регресійної моделі

Роки	Y	X ₁	X ₂
2015	10180	5,09	5,23
2016	11290,3	4,45	5,16
2017	9295,8	5,81	5,17
2018	7611,3	4,84	74,4
2019	7859,1	4,41	74,6
2020	3185,3	-5,53	76,3
2021	12144,2	3,03	73,8
2022	17095,8	8,69	76,4

Джерело: складено автором за матеріалом: [27,43,44,58,59,60]

У таблиці 3.5 представимо результати кореляційно-регресійного аналізу за допомогою використання Регресії «Аналізу даних» MS Excel.

Таблиця 3.5

Результати багатфакторного регресійного аналізу

Множинний R	0,80
R квадрат	0,64
Стандартна похибка	2827,0
Спостереження	8
F	4,6
Значимість F	0,073
Y - перетин	6014,9
Змінна X1	809,6
Змінна X2	14,35

Розраховано автором

Множинний $R = 0,80$, R квадрат = $0,64$ (64%) це свідчить про середній ступень якості моделі. Представимо повне рівняння регресії моделі яке має наступний вигляд:

$$Y = 6014,95 + 809,6x_1 + 14,35x_2$$

Для детального розуміння також треба зробити перевірку одержаної моделі на явище мультиколінеарності. Зводимо дані у кореляційну матрицю у таблицю 3.6.

Таблиця 3.6

Кореляційна матриця

	Y	X1	X2
Y	1		
X1	0,7955302	1	
X2	-0,0858656	-0,25910186	1

Розраховано автором

Проведені розрахунки кореляційної матриці дають можливість зробити висновок, що зв'язок не є тісним між результативним показником (Y) та факторними величинами.

У таблиці 3.7 представимо вихідні данні для проведення кореляційно-регресійного аналізу залежності рівня ПІІ від ВВП Таїланду.

Таблиця 3.7

Вихідні данні для побудови кореляційно-регресійної моделі

Роки	Y	X ₁	X ₂
2015	8927,7	3,13	4,64
2016	3486,3	3,44	4,64
2017	8285,2	4,18	4,72
2018	13751,8	4,22	67,5
2019	5518,7	2,11	68,1
2020	-4951	-6,07	75,3
2021	14640,9	1,49	72,5
2022	9939,6	2,59	68,19

Джерело: складено автором за матеріалом: [27,43,44,58,59,60]

У таблиці 3.8 представимо результати кореляційно-регресійного аналізу за допомогою використання Регресії «Аналізу даних» MS Excel.

Таблиця 3.8

Результати багатфакторного регресійного аналізу

Множинний R	0,86
R квадрат	0,75
Стандартна похибка	3697,7
Спостереження	8
F	7,5
Значимість F	0,031
Y - перетин	-230,0
Змінна X1	1839,8
Змінна X2	92,11

Розраховано автором

Множинний R = 0,86, R квадрат = 0,75 (75%) це свідчить про середній

ступень якості моделі. Представимо повне рівняння регресії моделі яке має наступний вигляд:

$$Y = -230,0 + 1839,8x_1 + 92,11x_2$$

Для детального розуміння також треба зробити перевірку одержаної моделі на явище мультиколінеарності. Представимо дані у кореляційну матрицю у таблицю 3.9.

Таблиця 3.9

Кореляційна матриця

	Y	X1	X2
Y	1		
X1	0,745755	1	
X2	0,0292327	-0,47928325	1

Розраховано автор

Проведені нами розрахунки кореляційної матриці дають можливість зробити висновок, що зв'язок не є також тісним.

У таблиці 3.10 представимо вихідні данні для проведення кореляційно-регресійного аналізу залежності рівня ПІІ від ВВП Республіки Індонезії.

Таблиця 3.10

Вихідні данні для побудови кореляційно-регресійної моделі

Роки	Y	X ₁	X ₂
2015	1079,2	4,9	4,52
2016	1075,7	5,0	4,52
2017	1695,4	5,1	4,68
2018	1358	5,17	64,9
2019	755,5	5,02	64,6
2020	967,7	-2,07	66,7
2021	1071,9	3,7	64,6
2022	635,8	5,31	56,74

Джерело: складено автором за матеріалом: [27,43,44,58,59,60]

У таблиці 3.11 представимо результати кореляційно-регресійного аналізу за допомогою використання Регресії «Аналізу даних» MS Excel.

Таблиця 3.11

Результати багатфакторного регресійного аналізу

Множинний R	0,46
R квадрат	0,22
Стандартна похибка	346,8
Спостереження	8
F	0,70
Значимість F	0,53
Y - перетин	1322,9
Змінна X1	-6,36
Змінна X2	-5,25

Розраховано автором

Множинний $R = 0,46$, R квадрат $= 0,22$ (22%) це свідчить про низький ступень якості моделі. Представимо повне рівняння регресії моделі яке має наступний вигляд:

$$Y = 1322,9 - 6,36x_1 - 5,25x_2$$

Для детального розуміння також треба зробити перевірку одержаної моделі на явище мультиколінеарності. Представимо дані у кореляційну матрицю у таблицю 3.12.

Таблиця 3.12

Кореляційна матриця

	Y	X1	X2
Y	1		
X1	0,131782	1	
X2	-0,4669559	-0,3710929	1

Розраховано автор

Проведені нами розрахунки кореляційної матриці дають можливість зробити висновок, що зв'язок відсутній.

У таблиці 3.13 представимо вихідні данні для проведення кореляційно-регресійного аналізу залежності рівня ПІІ від ВВП В'єтнаму. Для проведення цього аналізу будемо вирисовувати:

Y – Обсяг прямих іноземних інвестицій (млн дол. США);

X₁ - Зростання ВВП (у % до попереднього року).

Таблиця 3.13

Вихідні данні для побудови кореляційно-регресійної моделі

Роки	Y	X ₁
2015	11800	7
2016	12600	6,7
2017	14100	6,9
2018	15500	7,5
2019	16120	7,4
2020	15800	2,9
2021	5660	2,6
2022	17899,9	8

Джерело: складено автором за матеріалом: [27,43,44,58,59,60]

У таблиці 3.14 представимо результати кореляційно-регресійного аналізу за допомогою використання Регресії «Аналізу даних» MS Excel.

Таблиця 3.14

Результати багатфакторного регресійного аналізу

Множинний R	0,58
R квадрат	0,34
Стандартна похибка	3322,0
Спостереження	8
F	3,13
Значимість F	0,12
Y - перетин	7275,8
Змінна X1	1046,3

Розраховано автором

Множинний $R = 0,58$, R квадрат $= 0,34$ (34%) це свідчить про низький ступень якості моделі. Представимо повне рівняння регресії моделі яке має наступний вигляд:

$$Y = 7275,8 + 1046,3x_1$$

Для детального розуміння також треба зробити перевірку одержаної моделі на явище мультиколінеарності. Представимо дані у кореляційну матрицю у таблицю 3.15.

Таблиця 3.15

Кореляційна матриця

	Y	X1
Y	1	
X1	0,585560447	1

Розраховано автор

Проведені нами розрахунки кореляційної матриці дають можливість зробити висновок, що зв'язок між показниками майже відсутній.

Підсумовуючи слід зазначити, що з проведеної оцінки впливу ПІІ на ВВП досліджуваних країн: Сінгапуру, Малайзії та Тайланду мають не зовсім тісний зв'язок. Зростання притоку ПІІ позитивно впливає на економічний розвиток Сінгапуру, Малайзії, Таїланду, але вони не прямо пов'язані макроекономічними показниками.

3.2. Шляхи покращення умов залучення ПІІ до країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму)

Сприяння залученню інвестицій є ключовим інструментом для держав-

членів АСЕАН, а саме: Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму. Протягом кількох десятиліть вони впроваджували різноманітні заходи щодо сприяння інвестиціям.

Співпраця щодо сприяння інвестиціям була ще більше посилена з прийняттям АСЕАН «Рамкова програма сприяння інвестиціям (AIFF)» у 2021 році [44].

В останні роки Сінгапур, Республіка Індонезія, Малайзія, Таїланд та В'єтнам прийняли значні інвестиційні реформи та регіональні рамки з метою сприяння ПІІ. Як зазначено експертами ЮНКТАД кількість обмежувальних заходів щодо надходження ПІІ або регулювання інвестицій на глобальному рівні зросло. Країни АСЕАН навпаки використовують таку державну політику, щодо сприяння надходження ПІІ, яка стимулює розвитку сприятливих умов для іноземних інвестицій [44,45].

Дії які проводяться урядами країн АСЕАН разом із впливом регіональної інтеграції, сприяють покращенню інвестиційного середовища за останнє десятиліття. За допомогою державної політики країн АСЕАН за останні десятиліття приток ПІІ до країн збільшився до 224,2 млрд дол. США у 2022 р.

Країни АСЕАН: Сінгапур, Республіка Індонезія, Малайзія, Таїланд та В'єтнам проводять політику залучення ПІІ, але у кожної країни вона має певні особливості стосовно специфіки економічного розвитку країни.

Законодавча база та державна політика Сінгапуру загалом сприятливі для іноземних інвесторів. Іноземні інвестори не зобов'язані засновувати спільні підприємства чи передавати контроль над управлінням місцевим інтересам, та на місцевих та іноземних інвесторів поширюються однакові основні закони. Сінгапур не накладає обмежень на реінвестиції чи репатріацію доходів чи капіталу. Судова система, яка включає міжнародні арбітражні та медіаційні центри та господарський суд, підтримує недоторканість контрактів, а рішення, як правило, вважаються прозорими та ефективно виконуються [47].

У Сінгапурі діє Рада економічного розвитку яка є провідною агенцією сприянню іноземним інвестиціям у Сінгапур. Рада економічного розвитку займається сприянням інвестицій та розвитком промисловості та співпрацює з іноземними та місцевими підприємствами, надаючи інформацію та сприяючи ознайомленню та доступу до державних стимулів для місцевих та міжнародних інвестицій. Уряд підтримує тісну взаємодію з інвесторами через Раду, що дає змогу підтримувати зворотній зв'язок з іншими урядовими установами, щоб забезпечити ефективність та конкурентоспроможність інфраструктури та державних послуг [47].

Рада економічного розвитку Сінгапуру має 18 міжнародних представництв, у тому числі в Чикаго, Х'юстоні, Нью-Йорку, Сан-Франциско та Вашингтоні, округ Колумбія [47].

Сінгапур прагне сприяти створенню ефективного, сприятливого для бізнесу регуляторного середовища. Податки, праця, банківська справа та фінанси, промислова охорона здоров'я та безпека, арбітраж, заробітна плата, правила та положення формуються та переглядаються з урахуванням інтересів як іноземних інвесторів, так і місцевих підприємств [47].

У Сінгапурі діє дев'ять зон вільної торгівлі (ЗВТ) у п'яти географічних районах, якими керують три органи влади. ЗВТ можуть використовуватися для зберігання та перепакування імпорتنих та експортних вантажів, а також товарів, що прямують через Сінгапур для подальшого реекспорту. Виробництво в межах зон не ведеться. Іноземні та місцеві фірми мають рівний доступ до об'єктів ЗВТ [47].

Сінгапуром активно впроваджуються свої жорсткі антикорупційні закони, і корупція не викликає занепокоєння іноземних інвесторів. Індекс сприйняття корупції Transparency International за 2021 рік ставить Сінгапур на четверте місце серед 180 країн світу, займаючи найвищий рейтинг в Азії. Сінгапур зазвичай вважається однією з найменш корумпованих країн у світі, і корупція

не вважається перешкодою для ПІІ в Сінгапурі [47].

У Сінгапурі існують винятки із загальної відкритості для іноземних інвестицій у секторах, які вважаються критично важливими для національної безпеки, включаючи телекомунікації, радіомовлення, внутрішні ЗМІ, фінансові послуги, юридичні та бухгалтерські послуги, порти, аеропорти та власність. Згідно із законодавством Сінгапуру, статут може включати обмеження на частку акцій, які обмежують право власності іноземних осіб на такі організації [47,51].

Протягом багатьох років Світовий банк вважав Сінгапур однією з найкращих країн у світі з точки зору легкості ведення бізнесу, посів друге місце у звіті Doing Business за 2020 рік. Представимо переваги та недоліки для іноземного інвестування у Сінгапур на рис. 3.1.

Уряд Сінгапуру активно просуває країну як науково-дослідний та інноваційний центр для бізнесу, пропонуючи податкові пільги, гранти на дослідження та можливості партнерства з вітчизняними науково-дослідними установами [51].

Прагнучі збільшити співвідношення місцевих працівників і іноземних працівників, уряд нещодавно запровадив програми, які частково субсидують витрати на наймання, наймання та навчання сінгапурських робітників [51].

Протягом багатьох років Малайзійський уряд вітає надходження ПІІ до економіки Малайзії. У квітні 2021 року уряд Малайзії запустив Національні інвестиційні прагнення (NIA), умови, призначені для стимулювання інвестицій і реформування існуючої політики. NIA надає пріоритет ПІІ, які збільшують місцеві науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) і виробничий потенціал, створюють високодохідні та наукомісткі робочі місця, інтегрують Малайзію в глобальні ланцюги поставок, розвивають нові та існуючі економічні кластери та сприяють інклюзивності робочої сили. NIA також приділяє особливу увагу прямим іноземним інвестиціям, які сприяють

впровадженню Малайзією екологічних, соціальних стандартів і стандартів управління (ESG) і допомагають їй досягти кліматичних цілей і скорочення викидів [48].

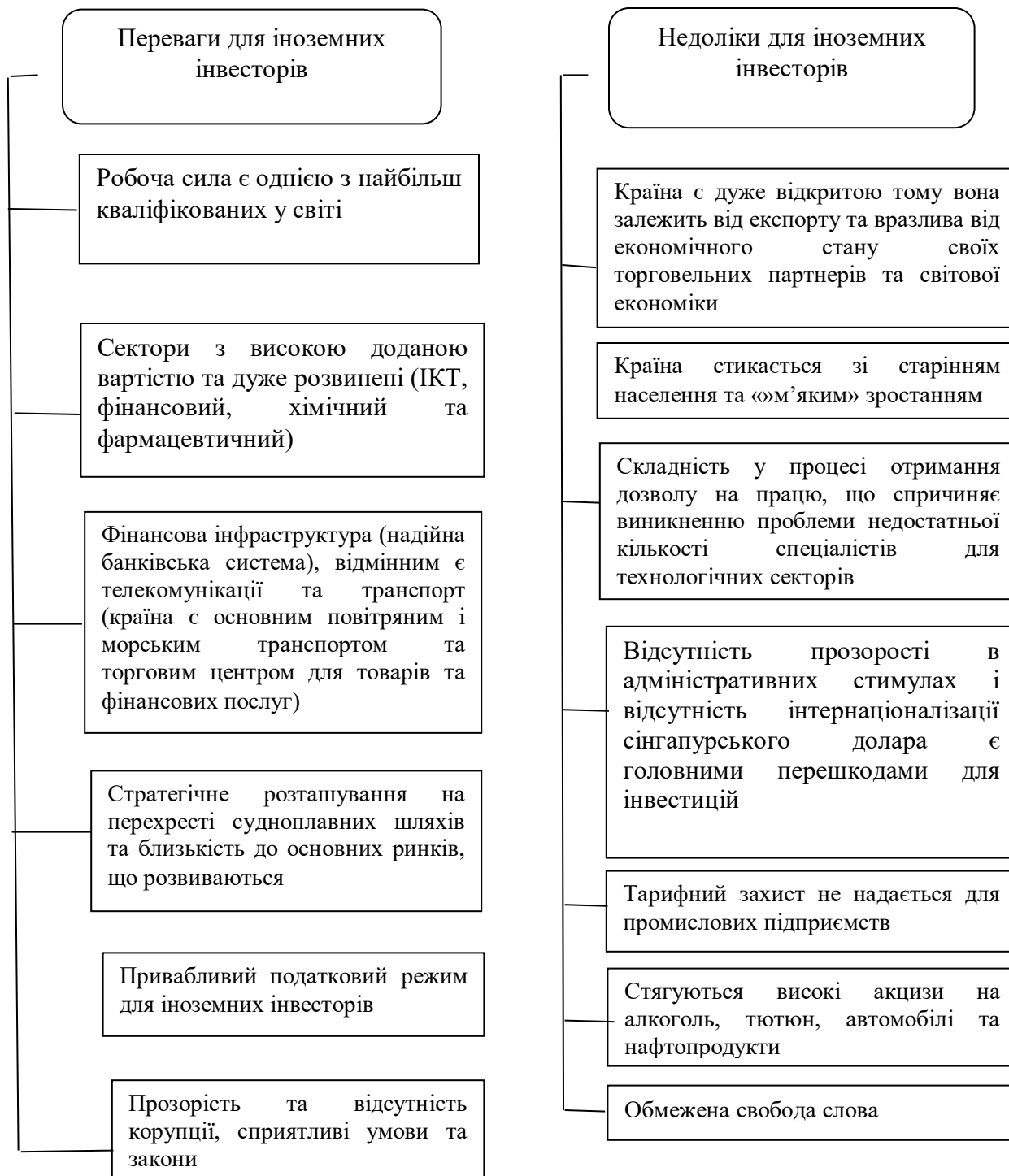

Рис. 3.1. Переваги та недоліки іноземного інвестування у Сінгапур.

Джерело: систематизовано та складено автором за матеріалами [47,51].

Існують деякі закони та практики, які відрізняють ставлення до іноземних і внутрішніх інвесторів у Малайзії. Малайзія має різноманітні національні, регіональні та муніципальні агентства сприяння інвестиціям, у тому числі Управління розвитку інвестицій Малайзії (MIDA) та InvestKL при Міністерстві міжнародної торгівлі та промисловості (MITI). Ці агентства допомагають із консультаціями щодо бізнес-стратегії, ознайомленням із територією, програмами управління талантами, створенням мереж та іншими постінвестиційними послугами [48].

Малайзія має двосторонні інвестиційні договори з 66 країнами. Уряд Малайзії повідомляє, що 65 існуючих інвестиційних угод Малайзії містять положення про врегулювання суперечок між інвесторами (ISDS). Малайзія має угоди про уникнення подвійного оподаткування з понад 70 країнами, хоча угода про уникнення подвійного оподаткування зі Сполученими Штатами обмежена повітряним і морським транспортом [48].

Уряд Малайзії кодифікував стимули, доступні для інвестицій у відповідні проекти в цільових секторах і регіонах. Податкові канікули, фінансування та спеціальні відрахування є одними із заходів, які зазвичай доступні для вітчизняних та іноземних інвесторів у таких секторах і географічних областях: інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ); біотехнологія; халяльні продукти (наприклад, продукти харчування, косметика, фармацевтичні препарати); зберігання та торгівля нафтою і газом; ісламські фінанси. Ці заходи застосовані у Куала-Лумпур, Лабуан (Східна Малайзія), Східне узбережжя півострова Малайзія, Особлива економічна зона Іскандар (Джохор), Сабах і Саравак (Східна Малайзія) та Північний коридор [48].

Незважаючи на складну ситуацію у 2020 році, Малайзія продовжує залишатися привабливим місцем для інвестицій на тлі зростання торговельної напруженості в усьому світі. Влада прагне позиціонувати Малайзію як ворота

на ринок АСЕАН, пропонуючи різні стимули для іноземних компаній, зокрема статус компанії-піонера та зниження податків, пов'язаних з інвестиціями. Країна отримує переваги від висококваліфікованої та англомовної робочої сили. Однак уряд зберігає великі дискреційні повноваження для дозволу інвестиційних проектів і використовує їх для отримання максимальної вигоди від іноземної участі та вимагаючи угод, які є вигідними у питаннях передачі технологій або створення спільних підприємств [52].

У таблиці 3.16 представимо позитивні та негативні сторони іноземного інвестування у малайзійську економіку.

Таблиця 3.16

Позитивні та негативні переваги іноземного інвестування у малайзійську економіку

Позитивні переваги для іноземних інвесторів Малайзії	Негативні сторони для іноземних інвесторів Малайзії
Економіка країни достатньо добре інтернаціоналізована та створене здорове бізнес-середовище	Бюрократичні та регуляторні тягарі
Впроваджено широко ліберальну та прозору інвестиційну політику	Дефіцит кваліфікованої робочої сили
Висока цінова конкурентоспроможність	Загальне зростання вартості робочої сили, що створює ризик розмивання цінової конкурентоспроможності країни
Привабливі інвестиційні стимули	Економіка країни також залишається вразливою до уповільнення попиту з боку Китаю, її основного торгового партнера, і до цін на природні ресурси (газ і нафту)
Розвинена інфраструктура країни	Єдність країни досить крихка з огляду на регіональні, етнічні та релігійні відмінності
Стратегічне положення, пов'язане з близькістю країни до основних ринків Азії	
Важливі природні ресурс	
Сильний динамізм сфери послуг	
Високе внутрішнє споживання зумовлене високим доходом на душу населення та низьким рівнем безробіття	

Джерело: систематизовано та складено автором за матеріалами [48,52]

Урядові заходи щодо мотивації або обмеження прямих іноземних

інвестицій традиційно були відкриті для прямих іноземних інвестицій, які були невід’ємною складовою економічного розвитку країни. У рамках свого плану економічного розвитку Малайзія надає податкові пільги для залучення іноземних інвестицій у стратегічні сектори діяльності, такі як «статус першопрохідця» для галузей промисловості, сільського господарства та туризму, «ярлик Bionexus» для сектору біотехнологій та «Статус MSC» для компаній у секторах ІКТ та мультимедіа [48,52].

Урядом створено Національний комітет з питань інвестицій, орган із затвердження інвестицій, який спільно очолюють Міністр фінансів та Міністр міжнародної торгівлі та промисловості, щоб прискорити процес регулювання щодо затвердження нових інвестицій [48,52].

Таїланд проводить постійно багато реформ у сфері регулювання бізнесу, які спрощують процеси створення та скорочення часу для відкриття бізнесу з 29 днів до 6 днів. Таїландська політика щодо залучення ПІІ продовжує пропонувати більше стимулів для інвестування в передові технології, інноваційну діяльність, дослідження та розробки через «Закон про сприяння інвестиціям» і «Закон про Східний економічний коридор (ЄЕС)», який пропонує переваги для інвесторів у цій зоні (податкові субсидії, право власності на землю, видача віз). Дія цих законів націлена на забезпечення подальшого стимулювання та підтримки потоків ПІІ у наступні роки [53].

На рис. 3.2 представимо переваги та недоліки для іноземних інвесторів Таїланду.

Уряд Таїланду проводив урядові заходи щодо мотивації надходження ПІІ до країни. Рада інвестицій Таїланду (BOI) надає як податкові, так і неподаткові пільги кваліфікованим інвестиційним проектам у Таїланді, які однаково доступні як тайським, так і іноземним інвесторам. Стимули включають відпустку з корпоративного податку на прибуток, пільги з імпортного мита на машини та сировину та інші неподаткові пільги а саме:

- На вісім років звільнення від податку на прибуток підприємств (з максимальним обмеженням або без нього);
- на п'ять років звільнення від податку на прибуток підприємств;
- на три роки звільнення від податку на прибуток підприємств та ін. [53].

Рис. 3.2. Переваги та недоліки для іноземних інвесторів Таїланду

Джерело: систематизовано автором за матеріалом [53]

На підтримку своєї стратегії «Таїланд 4.0» уряд пропонує стимули для інвестицій у дванадцять цільових галузей: автомобільна промисловість наступного покоління, інтелектуальна електроніка, передове сільське господарство та біотехнології, приготування їжі, туризм, передова робототехніка та автоматизація, цифрові технології, інтегрована авіація, медичний вузол і комплексні медичні послуги, біопалива/біохімія, оборонне

виробництво та розвиток людських ресурсів [53].

Індонезійська економіка дуже приваблива також для іноземних інвесторів. Уряд країни постійно стимулює іноземних інвесторів спрямовувати свої інвестиції до Індонезії. Проводячи політику пільгових умов, Індонезія продовжує залучати значні іноземні інвестиції, а іноземні ділові палати повідомляють про оптимістичний погляд на розширення економіки. Приватне споживання рухає економіку Індонезії, яка є найбільшою в АСЕАН, що робить її перспективним напрямком для широкого кола компаній, від споживчих товарів і фінансових послуг до цифрових стартапів і електронної комерції. Індонезія має амбітні плани розширити доступ до відновлюваних джерел енергії, побудувати гірничодобувну та мінеральну промисловість (зосереджену на електромобілях та пов'язаних компонентах), покращити сільськогосподарське виробництво та розвинути інфраструктуру, включаючи будівництво доріг, портів, залізниць та аеропортів, а також телекомунікацій. Індонезія продовжує приваблювати американські цифрові технологічні компанії, стартапи фінансових технологій, франшизи, виробників медичних послуг і споживчих товарів [61].

Головними перевагами для іноземних інвесторів в Індонезії є:-

- Велике населення понад 277 мільйонів жителів, що є величезним внутрішнім ринком для будь-якої компанії, яка бажає вести бізнес у країні;
- країна багата на природні ресурси (деревина, рибні ресурси, нафта, природний газ, метали);
- високе біорізноманіття;
- внутрішній попит зростає, завдяки розвитку середнього класу;
- надійність банківського та фінансового секторів створює економічне середовище, сприятливе для сталого зростання [54,61].

Також існують певні недоліки які впливають на залучення ПІІ до Індонезії, а саме:

- Висока вартість незаконного вивезення, яка може досягати 60%;
- дослідження Світового банку показують, що правова та економічна база в Індонезії менш ефективна, ніж в інших країнах Азії;
- органи юстиції, податкові та митні органи все ще сприймаються бізнес-спільнотою як загалом корумповані та свавільні;
- обмежена інфраструктура;
- велика різноманітність населення, високий рівень безробіття та крайня бідність у деяких регіонах загострюють міжетнічну напруженість і тим самим послаблюють стабільність країни.
- країна розташована на понад 6000 населених островах, що ускладнює управління транспортом і бізнесом, якщо компанія хоче вийти за межі найбільших островів Ява, Суматра та Борнео [54,61].

Стимули для інвестицій доступні для всіх інвесторів, як національних, так і іноземних. Вони надаються у зниженні мит на імпорт товарів, обладнання та як додаткові стимули для експортних інвесторів та інвестицій, які здійснюються у певних регіонах. Зменшення податку на прибуток підприємств у формі податкових канікул доступне для піонерських галузей із планом капітальних інвестицій понад 100 мільярдів індонезійських рупій. Компанії, які не мають права на податкові канікули, можуть вимагати податкової знижки, щоб отримати знижку податку [54].

Республіка Індонезія є привабливим місцем для прямих іноземних інвестицій (ПІІ) через її відносно молоду демографію, високий внутрішній попит, стабільну політичну ситуацію, багаті природні ресурси та добре оцінену макроекономічну політику. Індонезійські урядовці часто заявляють, що вони вітають збільшення прямих іноземних інвестицій, спрямованих на створення робочих місць, стимулювання економічного зростання та залучення іноземних інвесторів, особливо зосереджуючись на розвитку інфраструктури, експортно-орієнтованому виробництві, гірничодобувній промисловості та зелених

інвестиціях [61].

В'єтнам є країною Південно-Східної Азії яка отримує найменший приток ПІІ від іноземних інвесторів. Прямі іноземні інвестиції продовжують мати життєво важливе значення для В'єтнаму як двигуна економічного зростання. Уряд проводить політику, яка загалом сприяє залученню прямих іноземних інвестицій, особливо для підприємств, які займаються експортно-орієнтованим виробництвом. Фактори, які приваблюють інтерес іноземних інвесторів, включають політичну стабільність, швидке економічне зростання, молоде та все більш урбанізоване та освічене населення, конкурентоспроможну вартість робочої сили, зростаючу кількість торгових угод та доступне та стабільне електропостачання [62].

Практика В'єтнаму щодо заключення угод про вільну торгівлю (ЗВТ) полегшують залучення ПІІ, надаючи кращий доступ на ринок для в'єтнамського експорту та заохочуючи реформи, сприятливі для іноземних інвесторів. Угода про вільну торгівлю між ЄС та В'єтнамом (EVFTA) набула чинності 1 серпня 2020 року. Угода про вільну торгівлю між Великобританією та В'єтнамом набула чинності 1 травня 2021 року. Регіональне всеосяжне економічне партнерство (RCEP) набуло чинності 1 січня 2022 року для 10 країн, включаючи В'єтнам [62].

Основними сильними сторонами економіки країни В'єтнаму є:

- стійке та стабільне зростання;
- молода, недорога, кваліфікована робоча сила, яка швидко розвивається;
- соціально-політична стабільність;
- регіональний осередок конкурентоспроможного та привабливого промислового виробництва;
- Уряд, який прагне лібералізувати економіку та запровадити реформи вільного ринку;
- сільськогосподарський та енергетичний сектори, які можуть покладатися

на великі ресурси, але все ще значною мірою недостатньо експлуатуються;

- стратегічне розташування (межує з Китаєм, розташований у центрі Південно-Східної Азії та має довгу берегову лінію) [62].

У залученні прямих іноземних інвестицій до В'єтнаму існує певна кількість економічних перешкод, що сповільнюють активність іноземних інвесторів, а саме:

- Слабка медична та транспортна інфраструктура;
- слабкі фінансові структури і, зокрема, банківський сектор;
- складне бізнес-середовище: фінансові інвестиції підпадають під цілу низку непрозорих правил, які не можуть бути гарантовані юридично, а права інтелектуальної власності не дотримуються систематично;
- непрозора законодавча база;
- високі корупційні ризики;
- велика різниця в розвитку та бідність у багатьох регіонах;
- постійні напружені відносини з Китаєм щодо суверенітету в Південно-Китайському морі;
- часткові реформи державного сектора з високим рівнем заборгованості державних підприємств і зниженням рентабельності капіталу;
- обмежені валютні резерви [62].

Заохочення іноземних інвестицій є частиною стратегії розвитку В'єтнаму. З цією метою уряд удосконалює свою судову систему, створює більше стимулів і податкової політики для іноземних інвесторів і намагається виконувати свої зобов'язання перед міжнародним співтовариством. Між в'єтнамським урядом і приватним сектором часто організовуються «бізнес-форуми», які дозволяють іноземним інвесторам налагодити плідний діалог і відстояти свої інтереси. Крім того, зусилля В'єтнаму щодо підтримки соціально-політичної стабільності та створення та професіоналізації заходів із заохочення інвестицій також відіграють вирішальну роль у збільшенні потоку ПІІ [62].

Прогноз ПІІ в АСЕАН у найближчі роки є багатообіцяючим через покращення національних умов, глобальне економічне зростання та потужні зусилля держав-членів щодо залучення ПІІ. Країни-члени АСЕАН мають продовжувати впроваджувати пакети економічних стимулів для посилення стійкості та приймати заходи, сприятливі для розвитку електронної та цифрової економіки у зв'язку з тим, що це необхідно для країн у сучасних умовах. Країни-члени АСЕАН також продовжують наполягати на розвитку цифрової інфраструктури та залученні ПІІ. Надходження ПІІ будуть спонукати до швидкого зростання цифрової економіки та поштовху до трансформації Індустрії 4.0 у регіоні.

Країни-члени АСЕАН також прискорюють розвиток фізичної інфраструктури (наприклад, транспорту, телекомунікацій, енергетики та спеціальних економічних зон). (СЕЗ)) та активне сприяння участі приватного сектора, включаючи ПІІ.

Щоб сприяти залученню інвестицій, усі держави-члени активно використовують цифрові технології і онлайн-системи, зміни, які були прискорені пандемією. Деякі держави-члени створили єдині цифрові платформи, в які інтегровані всі сервіси, включаючи інвестиційний додаток, інформації та консультації, а також використання електронних документів, реєстрація та оплата зборів. Інші держави-члени розробляють або вивчають можливість створення таких платформ для підвищення ефективності. Заходи сприяння інвестиціям є національними або регіональними.

Висновки до третього розділу

1. Проаналізувавши певні показники щодо залучення ПІІ до Сінгапуру, Таїланду, Малайзії, Республіки Індонезії та В'єтнаму оцінено вплив притоку ПІІ на економіку цих країн за допомогою кореляційно-регресійної моделі. Оцінка

впливу ПІІ на економічний розвиток Сінгапуру, Малайзії та Таїланду показала не зовсім тісний зв'язок. Приток ПІІ до цих країн позитивно впливає на економічний розвиток країн, але не пов'язано з показниками за якими поводитись оцінка. Оцінка впливу залучення ПІІ до Таїланду та В'єтнаму за досліджуваними показниками показала відсутність зв'язку.

2. Країни АСЕАН, а саме: Сінгапур, Малайзія, Республіка Індонезія, Таїланд та В'єтнам є активними отримувачами прямих іноземних інвестицій. Протягом багатьох років для свого економічного розвитку урядами країн було обрано політику стимулювання та надання пільгових умов іноземним інвесторам. Шляхи удосконалення політики залучення іноземних інвестицій спрямовані на створення пільгових умов, надання податкових канікул, страхування від інвестиційних ризиків, удосконалення та розвиток інфраструктури, забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку, сприяння розвитку новітніх цифрових технологій, що відповідають сучасним умовам та ін.

ВИСНОВКИ

При написанні кваліфікаційної роботи магістра ми дійшли наступних висновків:

1. Прямі іноземні інвестиції відіграють важливу роль у глобальній економіці, сприяючи розвитку підприємств та економік окремих країн. Прямі іноземні інвестиції - це інвестиції, які передбачають контроль над економічною діяльністю підприємства або активи в іноземній країні. Прямі іноземні інвестиції вкладаються у створення та розвиток нових підприємств, придбання частки у вже існуючих компаніях або розширення бізнесу за кордоном. Прямі іноземні інвестиції є одним з джерел розвитку певного виду діяльності для отримання економічної вигоди. ПІІ призначені для тривалого інвестування, що відрізняє їх від короткострокових портфельних інвестицій, таких як придбання акцій або облігацій.

Прямі іноземні інвестиції класифікують за напрямком, за формою власності, за величиною, за намірами інвестора, за метою інвестування, за типом інтеграції міжнародного виробництва та ін. Прямі іноземні інвестиції сприяють глобальній економічній інтеграції, зближуючи ринки та сприяючи обміну ресурсами між країнами. Прямі іноземні інвестиції є важливим елементом глобальної економічної системи, що сприяють розвитку та взаєморозумінню між країнами через обмін капіталу, технологій та управлінського досвіду.

2. Прямі іноземні інвестиції здійснюють суттєві наслідки на економічний розвиток країни, надаючи значущий внесок у її економіку через залучення іноземного капіталу, передових технологій, управлінського досвіду та створення нових робочих місць. Ці інвестиції сприяють глобальній інтеграції, зміцненню економічних взаємозв'язків та сприяють підвищенню конкурентоспроможності країни на світовому ринку. Надходження ПІІ до

економіки країни супроводжується отриманням новітніх технологій, які відкривають можливості для потужного виробництва певних товарів та послуг, допомагають у виробництві та збуті товарів на світовому ринку. Приток ПІІ до приймаючої країни може негативно впливати на її економічний розвиток, а саме: витіснення національних виробників з ринку, використання місцевих сировинних ресурсів, залежність країни отримувача від іноземного капіталу та ін. Сучасною особливістю країн світу є політика яка спрямована на залучення ПІІ для ефективного та стійкого економічного розвитку.

3. Методологічними підходами дослідження прямого іноземного інвестування при написанні кваліфікаційної роботи магістра були: метод системного аналізу, історико-логічний метод, індукції та дедукції, метод синтезу та абстракції, економіко-математичні методи моделювання, метод порівняльного аналізу.

4. Досліджено інвестиційний клімат країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму). Країни АСЕАН є економіками, які найшвидше розвиваються у світі. Зростання ВВП, інфраструктурні проекти та розвиток ринків створюють привабливий економічний контекст для інвесторів. За даними світового Рейтингу конкурентоспроможності, Рейтингу інвестиційної привабливості, Рейтингу легкості введення бізнесу протягом декількох років країни займають стабільні місця, що характеризує їх як привабливі економіки для іноземних інвестицій.

Показники які характеризують інвестиційну привабливість Сінгапуру, Малайзії, Таїланду, Республіки Індонезії та В'єтнаму характеризуються позитивною динамікою і цьому сприяє урядова інвестиційна політика яка спрямована на покращення умов для притоку ПІІ до країн. Інвестиційний клімат в країнах АСЕАН визначається великою кількістю факторів, і кожна країна може мати свої унікальні особливості. Загальною тенденцією цих країн є прагнення до привабливості для іноземних інвестицій у зростаючому

економічному регіоні.

5. Досліджено динаміку притоку прямих іноземних інвестицій до Сінгапуру, Малайзії та Таїланду. Серед країн АСЕАН найбільше надходження ПІІ відбувається до Сінгапуру, Малайзії та Таїланду. Ці країни залучають найбільший обсяг ПІІ серед всіх країн Південно-Східної Азії. Сінгапур є найбільшим отримувачем ПІІ протягом вже шести років. Основними галузями-отримувачами ПІІ було виробництво, електрика та газ, фінансові та страхові послуги, нерухомість, оптова та роздрібна торгівля та ін.

Сінгапур, завдяки своєму стратегічному розташуванню, розвинутій інфраструктурі, стабільному економічному середовищу та високому рівню інновацій, традиційно приваблює значні обсяги прямих іноземних інвестицій.

Малайзія привертає ПІІ завдяки своєму розвиненому промисловому сектору, стратегічному географічному положенню та програмам економічного розвитку. Ключовими секторами отримання ПІІ Малайзії є фінанси та страхування, оптова та роздрібна торгівля, нерухомість, бізнес послуги та ін.

Таїланд, завдяки своєму розвиненому туристичному сектору, стратегічному положенню в регіоні та розвиненій промисловості привертає надходження іноземних інвестицій. Основними галузями-отримувачами ПІІ таїландської економіки за останні роки були видобувна галузь, фінансові та страхові послуги, оптова та роздрібна торгівля, виробництво та ін.

6. Розглянуто тенденції надходження ПІІ до Республіки Індонезії та В'єтнаму. Республіка Індонезія є однією з найбільших економік АСЕАН і активно залучає прямі іноземні інвестиції через різноманітні стратегії та переваги. Індонезія має великий внутрішній ринок з численним населенням. Це створює привабливі умови для бізнесу, оскільки компанії можуть спрямовувати свою продукцію на велику кількість споживачів. Уряд надає різні форми фінансової підтримки, включаючи легкі кредити, податкові стимули та інші фінансові ініціативи для іноземних інвесторів. Основними галузями

отримувачами ПІІ є видобуток корисних копалин, виробництво, інформація та зв'язок та інші послуги. Індонезія вкладає великі зусилля в розвиток інфраструктури, а саме транспортні мережі, порти, аеропорти та інші проекти, що полегшують бізнес-діяльність.

Сьогодні В'єтнам активно залучає прямі іноземні інвестиції завдяки своєму швидкому економічному розвитку та сприятливому бізнес-середовищу. Державна політика щодо залучення ПІІ спрямована на надання сприятливих умов для потенційних іноземних інвесторів. Відкритість багатьох галузей для іноземного інвестування В'єтнаму характеризує активні дії щодо залучення іноземних інвесторів. Країна активно розробляє дії для поліпшення свого бізнес-середовища, спрощуючи процедури реєстрації бізнесу та надаючи різні податкові та фінансові стимули для інвесторів. Основними привабливими сферами для іноземних інвесторів є інформація та зв'язок, фінансові та страхові послуги, видобувна галузь, нерухомість.

В'єтнам активно розвиває свою інфраструктуру, включаючи транспортні мережі, промислові парки та інші проекти, що сприяє покращенню умов для бізнесу.

7. Оцінено вплив притоку ПІІ на економічний розвиток країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму). За допомогою проведеного кореляційно-регресійного аналізу було виявлено у Сінгапурі, Малайзії та Таїланді не зовсім тісний зв'язок між показниками. Щодо Республіки Індонезії та В'єтнаму слід зазначити, що зв'язок взагалі відсутній.

8. Визначено шляхи покращення умов залучення ПІІ до країн АСЕАН (Сінгапуру, Республіки Індонезії, Малайзії, Таїланду та В'єтнаму). Забезпечення стабільності у політиці та економіці створює надійну основу для інвестицій. Уряди країн проводять політику, яка направлена для забезпечення ефективного управління та політичної стабільності, спрощення адміністративних процедур, реформ податкового законодавства та покращення правової системи. Всі ці

напрями позитивно впливають на створення бізнес-сприятливого середовища для іноземних інвесторів.

Залучення інвестицій у розвиток транспортної інфраструктури, енергетики та інших секторів покращує доступність та ефективність, що є ключовим для іноземних інвесторів. Створюються умови для забезпечення прозорості в умовах інвестування та активна взаємодія з інвесторами стимулює довіру та збільшення інтересу іноземних інвесторів. Підтримка інновацій, досліджень та розвитку технологій робить країни більш конкурентоспроможними на світовому ринку. Інвестування в освіту та розвиток робочої сили сприяє створенню висококваліфікованої робочої сили, що привертає технологічні та інноваційні підприємства. Підписання та збереження торговельних угод, які забезпечують відкритий доступ до ринків та захисту прав інвесторів, що може сприяти привабливості для міжнародних компаній.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. OECD iLibrary. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/foreign-direct-investment-fdi/indicator-group/english_9a523b18-en
2. Mico Apostolov Effects of foreign direct investments. Evidence from Southeast Europe. URL: <https://www.elsevier.es/en-revista-cuadernos-economia-329-articulo-effects-foreign-direct-investments-evidence-S0210026615000643>
3. Макогін З.Я. Україна на ринку міжнародних інвестицій. Проблеми залучення іноземного капіталу в економіку України. URL: https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/MEV/Makogin/Kaf_MEV_EU_Lecture_3.pdf
4. Задоя А.О. Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Zadoia_Anatolii/Mizhnarodna_investytsiina_dialnist.pdf
5. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. д. е. н., професора А. І. Крисоватого, д.е.н., професора Р. Є. Зварича. Тернопіль : ЗУНУ. 2021. 660 с
6. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 602 с.
7. Tkalenko S., Derii Zh., Butenko N., Makedon H., Semchenko-Kovalchuk O. Foreign direct investments and economic growth in the post-covid-19 period: a causality analysis for Ukraine. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/77f2ac28-bdea-41b8-afee-f8f4c44f3bab/content>
8. Vintila Denisia Foreign Direct Investment Theories: An Overview of the Main FDI Theories. URL: <file:///C:/Users/admin/Downloads/SSRN-id1804514.pdf>
9. Прохорова М.Е., Лотоцька Ю.В. Теорії впливу іноземних інвестицій на економічне зростання країни. URL:

file:///C:/Users/admin/Downloads/alexi,%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0+%D0%9B%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0.Pdf.pdf

10. Investopedia. URL:
<https://www.investopedia.com/terms/e/eclecticparadigm.asp>

11. Eclectic paradigm. URL:
<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/management/eclectic-paradigm/>

12. Говорушко Т.А., Обушна Н.І. Сутність прямих іноземних інвестицій та їх класифікація. URL:
<https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10871/1/20134.pdf>

13. Edward M. Graham Foreign Direct Investment in the World Economy. URL: file:///C:/Users/admin/Downloads/9781557754998-ch07.pdf

14. Юдіна С.В., Пирогов С.О. Вплив іноземних інвестицій на економічний розвиток країни. URL:
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/23896/1/%D0%B2%D0%BF%D0%B%D0%B8%D0%B2%20%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D0%B9%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA%20%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.pdf>

15. Короленко Н.В., Біла Д.В. Сутність прямих іноземних інвестицій у міжнародних відносинах: вплив на соціально-економічний розвиток країн та їх наслідки. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2021/280-281/pdf/115-121.pdf>

16. Лякін Д.С. Теоретичний концепт формування інвестиційної привабливості аграрного підприємства. URL:

<https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/38-vosma-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-konferentsiya-naukova-dumka-suchasnosti-i-majbutnogo/109-teoretichnij-kontsept-formuvannya-investitsinjoji-privablivosti-agrarnogo-pidpriemstva>

17. Крамаренко К.М. Прямі іноземні інвестиції у системі міжнародних фінансів. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/83.pdf
18. Adam Hayes Direct Foreign Investment (FDI): What It Is, Types, and Examples. URL: <https://www.investopedia.com/terms/f/fdi.asp>
19. Матюшенко І.Ю. Інвестування (в контексті міжнародної інтеграції України) : навч. посібн. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 396 с.
20. Ляшенко О.С. Засоби табличного процесу microsoft excel для прогнозування економічних процесів. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15592183808835.pdf>
21. Голіков А. П. Економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів : навч. посіб. К. : Знання, 2009. 222 с
22. ASEAN. URL: <https://asean.org/the-founding-of-asean/>
23. Foreign direct investment flows in South-East Asia: a region between China and the United States. URL: https://www.banque-france.fr/system/files/2023-06/823003_bdf246-5_en_flux_investissements_asie_se_vfinale.pdf
24. Gross domestic product (GDP) of the ASEAN countries from 2018 to 2028. URL: <https://www.statista.com/statistics/796245/gdp-of-the-asean-countries/>
25. International monetary fund. URL: <https://www.imf.org/external/datamapper/profile/THA>
26. Worldbank. URL: <https://databank.worldbank.org/metadataglossary/africa-development-indicators/series/GCI.INDEX.XQ>
27. IMD. URL: <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness-ranking/2023/>

28. Singapore falls one spot to 4th in 2023 global competitiveness index, India ranks 40th. URL: https://economictimes.indiatimes.com/news/india/singapore-falls-one-spot-to-4th-in-2023-global-competitiveness-index-india-ranks-40th/articleshow/101265654.cms?utm_source=contentofinterest&utm_medium=text&utm_campaign=cppst
29. Singapore drops one place to No. 4 in global competitiveness ranking. URL: <https://www.straitstimes.com/singapore/singapore-drops-to-4th-in-global-competitiveness-ranking>
30. Official portal of ministry finance. URL: <https://www.mof.gov.my/portal/en/news/press-citations/malaysia-on-track-to-be-top-12-in-global-competitiveness-index-sim>
31. Malaysia ranks 27th in 2023 IMD World Competitiveness Ranking. URL: <https://www.nst.com.my/business/2023/06/922223/malaysia-ranks-27th-2023-imd-world-competitiveness-ranking>
32. Cabinet Secretariat of the Republic of Indonesia. URL: <https://setkab.go.id/en/indonesias-competitiveness-ranking-rises-to-34th/>
33. Abatable. URL: <https://www.abatable.com/vcm-investment-index>
34. The thermometer of a country's attractiveness. URL: https://acadmin.ambrosetti.eu/dompdf/crea_wmark.php?doc=L2F0dGFjaG1lbnRzL3BkZi9nbG9iYWwtYXR0cmFjdGl2ZW5lc3MtaW5kZXgtcmVwb3J0LWVuZy0yMDIyMDkwNDA5LnBkZg%3D%3D&id=16463&muid=corporate
35. Milken institute. URL: <https://milkeninstitute.org/global-opportunity-index>
36. Archive Doing Business. URL: <https://archive.doingbusiness.org/en/rankings>
37. Doing Business 2016. URL: <https://archive.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB16-Full-Report.pdf>

38. Doing Business 2017. URL:
<https://archive.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB17-Report.pdf>
39. Doing Business 2018. URL:
<https://archive.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>
40. Doing Business 2019. URL:
https://archive.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf
41. Doing Business 2020. URL:
<https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/75ea67f9-4bcb-5766-ada6-6963a992d64c/content>
42. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/881813/singapore-ease-of-doing-business/>
43. ASEAN Stats Data Portal. URL:
<https://data.aseanstats.org/indicator/FDI.AMS.TOT.INF>
44. ASEAN Investment Report 2022. URL: <http://aadcp2.org/wp-content/uploads/AIR2022-web.pdf>
45. ASEAN Investment Report 2020-2021. URL: <http://aadcp2.org/wp-content/uploads/AIR2020-2021.pdf>
46. Association of southeast Asian nations. URL: <https://asean.org/our-communities/economic-community/investment-2/>
47. 2022 Investment Climate Statements: Singapore. URL:
<https://www.state.gov/reports/2022-investment-climate-statements/singapore/>
48. 2023 Investment Climate Statements: Malaysia. URL:
<https://www.state.gov/reports/2023-investment-climate-statements/malaysia/>
49. Макарчук К.О., Непрядкіна Н.В., Шинкаренко О.С. Сучасний стан зовнішньоторговельних відносин Сінгапуру, Республіки Індонезія та Малайзії.

URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2022-5_0-pages-17_26.pdf

50. Foreign direct investment (FDI) inflows to the ASEAN region in 2022, by country. URL: <https://www.statista.com/statistics/1008281/asean-foreign-direct-investment-inflows-by-country/>

51. Foreign direct investment (FDI) in Singapore. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/singapore/investment>

52. Foreign direct investment (FDI) in Malaysia. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/marketp-otential/malaysia/investment>

53. Thailand: Investing in Thailand. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/thailand/investment>

54. Foreign direct investment (FDI) in Indonesia. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/indonesia/investment>

55. Thailand Board of investment. URL: https://www.boi.go.th/index.php?page=thailand_rankings

56. Aseanbriefing. URL: <https://www.aseanbriefing.com/news/indonesias-breakthrough-year-for-foreign-investment-in-2022/>

57. Foreign direct investment (FDI) in Vietnam. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/vietnam/investment>

58. Macrotrends. URL: <https://www.macrotrends.net/countries/SGP/singapore/gdp-growth-rate>

59. Indonesia: Growth rate of the real gross domestic product (GDP) from 2018 to 2028. URL: <https://www.statista.com/statistics/320068/gross-domestic-product-gdp-growth-rate-in-indonesia/>

60. Worldbank. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=ID>

61. 2023 Investment Climate Statements: Indonesia. URL: <https://www.state.gov/reports/2023-investment-climate-statements/indonesia/>

62. 2023 Investment Climate Statements: Vietnam. URL:
<https://www.state.gov/reports/2023-investment-climate-statements/vietnam/>

63. Кваліфікаційна робота магістра : методичні рекомендації до виконання (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Міжнародні економічні відносини») / уклад. Л. І. ГригороваБеренда, О. А. Довгаль, Н. А. Казакова, С. А. Касьян, Н. В. Непрядкіна, О. В. Ханова. URL:
<http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/16576>